

RE SIKKERHET for samme betalinga,,

1. maskinist – »Rasjonalisering betyr å spare penger for rederne på mannskapets bekostning. Det er det det går ut på i første omgang. Og så er det mannskapsmangelen – det har blitt vanskeligere for rederne å skaffe folk nok. – Det er jo bare enkelte båter som er frampå med tekniske rasjonaliseringstiltak. Det har vist seg at mange rasjonaliserte båter ikke har slike tiltak i det heile tatt. Og jeg kan ikke forstå at det skal være meninga med rasjonaliseringa – at vi nær sagt skal stå med storslegga i stedet for lufthammer og drive på med halvt mannskap. Jeg kan ikke forstå at det er lovlig. Det forholdet har jeg nemlig sett på en relativt ny båt. Jeg trodde ikke det var mulig å utstyre en moderne båt slik. Den hadde ingen termostatregulering, men var håndstyrt. – Rasjonaliseringa her ombord går på mange måter like hardt ut over offiserene som mannskapet. Vi får jo den ubehagelige oppgaven med å få mannskapet til å slite hardere enn før. Det er verken lett eller morsomt for oss å måtte lesse større arbeidspress på folk.»

Reparatør – »Rederne vil rasjonalisere med å »effektivisere» arbeidskrafta ombord. Mye kunne nok blitt rasjonalisert ved at en hadde nye, moderne tekniske hjelpemidler. Men i stedet skjærer de ned på antallet folk ombord, uten noen slags tekniske lettelsener. – Ellers tror jeg arbeidet blir mer slurvet gjort etter rasjonaliseringa. Arbeidstempoet blir ofte oppjaga og jobben må slurves unna. – Jeg har ofte hørt gutter som sier de vil ha tak i en båt som ikke er rasjonalisert neste gang. Det har blitt mere press på dem her, de sier de må være både her og der samtidig. For meg sjøl er det ei vanske at jeg må avbryte reparatørarbeidet på grunn av alneringa på dekk. Jeg synes det er best å gjøre jobben ferdig uten avbrudd – det er sikrest også.»

2. maskinist – »Dette er den første rasjonaliserte båten jeg er på, så det er ikke store erfaringa jeg har. Det sier seg jo nesten sjøl – rasjonalisering blir samme jobb med mindre

folk. Og noen rederier skal prøve å gå så langt som mulig med mannskapsnedkutting. – Rasjonaliseringa er ikke så ille ombord på fullautomatiserte skip. Der går jo arbeidet litt lettere og en trenger ikke så mange folk. Men på eldre båter – sjøl om de bare er en 10 år gamle – er det mye kroppsarbeid. Springer det for eksempel et rør her, så får vi mye slit. Vi rekker ikke engang å gjøre alt med så få folk. Farlig blir det også med så dårlig vedlikehold og ettersyn.»

Matros – »Rasjonalisering betyr at de kutter inn på mannskapet. Vi merker alle den økte arbeidsmengden. Før kunne du gjøre en skikkelig jobb – nå må du bare kamuflere en dårlig, f. eks. når vi maler. Vi har også fått mere vakter og overtid. Sjøl om vi tjener litt mer, har slitet blitt mye hardere. – Alterneringa har i enkelte tilfelle gitt bedre samarbeid mellom dekk og maskin. Men det er også den eneste bedringa vi kan se.»

Maskinaspirant – »Rasjonaliseringa har ikke gjort arbeidet noe lettere på denne båten. For eksempel må vi dra fram tung last med rein handkraft. Og så merker vi at det har blitt færre folk i byssa – byssegutten mangler f. eks.»

Maskinaspirant – »Det de kaller rasjonalisering her ombord betyr at de i maskina skal hjelpe til på dekk når det trengs, og de på dekk i maskina. Det blir mye mer å gjøre. Jeg tror folk vil stå kortere tid på rasjonaliserte båter.»

Elektriker – »Min erfaring er at rasjonaliseringa går ut over andre ting. Reduksjon av mannskapet betyr at det sluntres unna med vedlikeholdet. Det blir farlig i lengden. Ellers har jeg bestemt inntrykk av at det er blitt mer å gjøre, både for trekkern og de andre.»

Båtsmann – »Det er klart at når folk forsvinner, oppstår det misnøye. Jeg har hørt mange si at de ville slutte dersom det fortsatte med rasjonalisering. Det gjelder like mye for offiserer som for mannskap. For meg sjøl

DE SOM SKAPER VERDIENE ...

Rasjonaliseringa til sjøs øker arbeidspresset for sjøfolk. Alt dette skjer for å sikre »lønnsomheten» for skipsfarten. Men hvem nyter fruktene av sjøfolks slit, hvem er skipsfarten »lønnsom» for?

La oss se litt på årsinntektene for en del av mannskapet.

For en smører ligger skalahyra på under 10 000 kroner året. Med »normal» overtid i tillegg ligger årsinntekta på vel 15 000 kroner.

De tilsvarende tallene for en matros er 15 000 og 30 000.

Skalahyra for en 2. maskinist ligger på 20 000, jobber han det meste av døgnet kommer han opp i det dobbelte.

Hvor usle disse lønningene er i forhold til de verdier som skapes, kort sagt, hvor grov utbyttinga er finner vi raskt ut ved å sammenlikne sjøfolkas inntekt med økinga i inntekt og formue hos de menn som eier skipene.

... DE SOM TAR DEM

Skipsreder Nils Astrup hadde f. eks. en skattbar inntekt på 754 200 kroner i 1966, og 675 000 kroner året etter. Fra 1966 til 1967 steg formuen hans med over 1 million til 10,3 millioner kroner.

Sigval Bergesen d. y. hadde i 1967 en skattbar inntekt på 571 400, i 1968 var den hele 1,3 millioner kroner! Samtidig økte formuen med hele 21 millioner kroner, fra 66 i 1967 til 87 millioner kroner i 1968.

Den eneste reder som tilsynelatende, dvs. overfor skattemyndighetene, ligger dårligere an enn selv en dekksgutt er Anders Jahre, som i 1967 hadde en offisiell inntekt på kr. 0. Det blir vel ikke lenge før han må donere seg sjøl noen millioner for å overleve!

Hvilke verdier skaper så rederne som gjør dem fortjent til millioninntekter og formuesopphopping? Skipsreder Tom Wilhelmsen har i et intervju med Lofotposten gitt en karakteristikk av sin egen innsats som vi trykker på vegne av standen:

»Skipsrederkontoret fungerer mye bedre når jeg ikke er her, enn når jeg er her.»

Skipsreder Anders Jahre

har det blitt hardere reint direkte ved at jeg har fått mere vakter. Og det er jo arbeidslederen på dekk som får merke at folka er misnøyd med jobben og det nye arbeidspresset.»

Dekksaspirant – »Rasjonalisering betyr nedskjæring av mannskapet, og det betyr

mere arbeid på mannskapet her ombord, i alle fall. De sa det var en hard båt da vi monstra på. Det har jo blitt mye overtid også. Ei tid hadde vi nesten halve grunnhyra i overtid. Vi sliter mer enn vi får betalt for.»

HIP: STORSVINDEL OG UTBYTTING t med livet som innsats- Staten og rederne tok pengene

å inngå lønnsavtaler over hodene på sjøfolkene.

I England hadde staten på denne tida gjennomført full lønnsstopp, og engelske sjøfolk fikk vesentlig lavere krigstillegg enn

norske. For å hindre at de engelske sjøfolkene skulle reise kamp for liknende krisetillegg som nordmenn, presset både den engelske stat, klasseforædrene i de engelske sjømannsforbundene og lederne i Nortraship på det norske sjømannsforbundet for å få tilleggene ned på samme nivå som de engelske. Norske sjøfolk fikk høre at det gjaldt å gjøre en innsats for sitt okkuperte land – og de engelske sjøfolkene elendige hyrer ble overfor nordmennene brukt som eksempel på god innsats og offervilje! Det lyktes da også Øivind Lorentzen å få Thor Sønsteby i Sjømannsforbundene til å undertegne en avtale om 5. juni 1940 om en kraftig reduksjon av krigstilleggene – uten at sjøfolkene fikk ta stilling.

Nortraships hemmelige fond ble opprettet umiddelbart etter dette. Det britiske sjøfartsministeriet (BMS), som hadde befraktningsavtale med Nortraship, skulle betale inn i fondet et beløp som omtrent svarte til det beløp sjøfolkenes utbetalte lønn var senket med, slik at reduksjonen av risikotillegget ikke skulle innebære noen økonomisk fordel for BMS på bekostning av norske sjøfolk som det het. Disse fondspengene skyldtes altså en reduksjon av krigsseilernes lønn, og dersom dette ikke skulle skje på bekostning av norske sjøfolk, måtte nødvendigvis også pengene utbetales til sjøfolkene etter krigen. Avtalen ble imidlertid først bare gjort kjent for sjøfolkene gjennom dunkle ord om at penger fra et fond i London ville bli utbetalt til dem etter krigen. Etter 1. juli ble så utbetalingene av krigsriskotilleggene redusert.

Nortraship argumenterte foran denne avtalen med at de ikke hadde råd til å betale så høye lønninger som de norske sjøfolkene hadde. Dette var selvsagt bevisst løgn i den hensikt å utbytte sjøfolkene mest mulig. Det viste seg da også etter krigen – etter at rederne hadde fått flere milliarder i erstatninger – at Nortraship hadde et overskudd på over 800 mill. kroner.

Denne reduksjonen førte naturlig nok til at sjøfolk mange steder satte i gang aksjoner rettet mot Nortraship og pampene i Sjømannsforbundet. Sjøfolkene, som i sitt daglige arbeid risikerte livet i kampen mot fascismen, ville ikke rolig se på at rederkapitalen også skulle høste økt profitt gjennom å senke lønningene.

På et tidspunkt lå 19 norske skip i New York fordi mannskap og offiserer streiket. Scandinavian Seamen's Club i New York skrev da:

»Norsk Sjømannsforbund er en udemokratisk organisasjon i rederkapitalens tjeneste og kan derfor ikke arbeide til sjøfolkenes beste og heller ikke ivareta deres interesser.»

Dette ble da også klart bevist da Nortraship ga en del av pampene i forbundet i oppdrag å reise rundt for å »berolige» sjøfolkene. Formannen i Sjømannsforbundet, Ingvald Haugen, fulgte bl. a. lydige oppdraget fra Lorentzen om å reise til New York for å lede mannskapsavdelingen der. Men her ble motstanden mot ham så hard at han måtte si fra seg stillingen.

Sjøfolkene måtte imidlertid »beroliges», og neste oppdrag gikk til avdelingstillitsmennene

som fikk beskjed om å opplyse at reduksjonen bare gjaldt den kontante utbetalingen. Det resterende beløp skulle settes inn på et fond, slik at de etter krigen skulle få utbetalt det de hadde krav på. Mange av tillitsmennene var i god tru da de fortalte dette, og sjøfolkene stolte på dem og tok arbeidet opp igjen. At til og med forbundsledelsen mente at avtalene bare dreide seg om det som skulle utbetales kontant, går klart fram av et skriv fra Sjømannsforbundets Hovedstyre i London til skipsfartsdirektøren så seint som 20. september 1944, hvor det bl. a. heter:

»Det er ikke noe sted sagt fra at de tariffforhandlingene som gikk forut for ordningen med British Ministry og Shipping (BMS) i virkeligheten gjennomførte en revisjon i de krigsrisikoavtaler som var opprettet for Norge kom inn i krigen, mellom Norges Rederforbund og linjerederienes Arbeidsgiverforening på den ene side og de undertegnede sjømannsorganisasjoner på den annen side. Selv om vi høyst nødtvunget gikk med på reduksjon av det kontante krigsriskotillegg i hyrene fra 1. juli 1940, har vi ikke dermed fraskrevet oss våre regulære rettigheter som part i overenskomsten.»

Thor Sønsteby, som undertegnet avtalen om reduksjon av krigstilleggene på vegne av Sjømannsforbundet, hevdet i forbindelse med Høyesterettsdommen i Nortrashipsaka i 1954 at denne avtalen ikke bare var en reduksjon av den kontante utbetaling, men en ny tariffavtale som reelt senket krigstilleggene.

Men enten er dette en løgn for å skaffe Sjømannsforbundet et alibi for dets forræ-

Krigsseiler utafor Normandie

Tvangsutplassering i ungdomsskolen

Lærerne må propagandere monopolkapitalens ideologi

Utplasseringa av ungdomsskoleelevene i yrkeslivet er et slående eksempel på hvordan monopolkapitalen har styrka sitt grep om det norske skoleverket. Alle elever på 8. og 9. klassetrinn skal gi tre ukers gratis arbeid til næringslivet. Yrkesutplasseringa blir ansett svært verdifull fra skolemyndighetenes side på grunn av dens »samfunnsorienterende verdi og karakter.»

I praksis er utplasseringa en direkte utbytting av skoleelevene. Elevene blir satt til å gjøre enkelt, ensformig arbeid slik at arbeidskrafta deres kan bli utnytta med 100 prosent fortjeneste. Elevene får ikke lønn under utplasseringa. Hadde de fått det, ville ordninga bli ramma av arbeidervernloven, dermed ville den måtte forbys.

Før og etter utplasseringa er det satt av maksimum 30 timer til teoretisk yrkesorientering, som lærerne i norsk og samfunnsfag skal ta seg av. Skolemyndighetene har utarbeidet et stensilert opplegg som »er ment å være en hjelp for den enkelte lærer, det er forslag om hvordan undervisningen kan gjennomføres.» »Fra arbeidsgiver-hold er det påpekt at dersom utplasseringa skal få den ønskede og tilsiktede verdi for den enkelte, avhenger dette i meget stor grad av hvor effektivt den teoretiske yrkesorienteringa gjennomføres på skolen før utplasseringa.»

Opplegget er fra begynnelse til slutt propaganda for monopolkapitalens ideologi. Det legges vekt på at læreren bør følge dette opplegget, »slik at en kan være viss på at alle elevene har fått de ønskelige oppfatninger og holdninger når det gjelder arbeidslivet.»

I følge opplegget bør læreren innskjerpe: »under utplasseringa er elevene bedriftens gjester. Derfor må elevene opptre på en korrekt måte, være høflige, villige og hjelpsomme.» »Selv om elevene kanskje har inntrykk av at han gjør godt arbeid og god nytte for seg, har bedriftene ikke anledning til å gi noen form for lønn. Lønn ville få uheldige konsekvenser for utplasseringa (Jfr. Arbeidervernloven). Dessuten engasjerer bedriftene sine egne folk sterkt til tilsyn og tilrettevisning av elevene, og dette påfører bedriftene ekstrautgifter». Med andre ord, det blir framstilt som om monopolkapitalen stiller seg til rådighet for skolen av ren og skjær velvillighet. Det blir ikke nevnt noenting om hvordan bedriftene utnytter elevene, og at nærings-

livet i realiteten tjener store summer på skoleelevene.

Elevene skal også settes grundig inn i samarbeidsideologien. Ingenting vil jo være bedre for monopolkapitalen om denne blir skikkelig prenta inn i elevene. »I dag satses det sterkt på å fremme trivselen på arbeidsplassene. Bedriftsledelsen har lenge forstått at gode forhold fremmer produktiviteten – noe som er et felles mål for alle parter. Det taes også stadig mer hensyn til de ansattes mulighet for medbestemmelse som igjen kan øke de ansattes ansvarsbevissthet! »

Her er monopolkapitalens syn på hvordan en tillitsmann skal fungere: »Tillitsmennene har i likhet med bedriftsledelsen, plikt til å arbeide for et rolig og godt samarbeid på bedriften, samt plikt til å påse at lov, arbeidsreglement og tariffavtale følges.» Det nevnes ikke et ord om at det er gjennom kamp at arbeiderklassen bedrer sine kår. Kamp er skadelig for alle parter da det vil hemme produktiviteten. Stort tydeligere kan det ikke sies.

Om spesialisering blir det sagt følgende: »Spesialiseringen i det moderne arbeidsliv har gjort at det kan oppstå arbeidsløshet i forskjellige yrker. Da er det særlig viktig å være klar over at vi ikke bare arbeider for oss selv, men for hverandre.» (Johan Hygen om Yrkesetik). Med i det stensilerte opplegget er også LO's og NAF's uttalelser om utplasseringa. Begge organisasjoner priser tiltaket. I uttalelsen fra LO heter det:

»Utplasseringa av skoleelever i arbeidslivet, som en del av skolens undervisning, kan få stor samfunnsmessig betydning ved at den på lengre sikt også vil tjene næringslivets interesser.»

Altså nok et eksempel på LO-ledelsens forræderske classesamarbeidspolitikk.

Dette opplegget fra skolemyndighetene har fått mange lærere til å reagere. For det første har det fått dem til å forstå utplasseringas funksjon, hvem det er som tjener og profitterer på skoleelevene. Det har i tillegg ført til at de har fått øynene opp for skolens rolle i det norske samfunn, hvordan skolen helt og fullt er et redskap i monopolkapitalens hender. Dette vil få som konsekvens at lærerne sammen med elevene vil ruste seg til kamp, ikke bare mot yrkesplasseringa, men også mot det samfunnssystem som tillater en slik skammelig utbytting av elevene.

Lærer i ungdomsskolen.

Hardt arbeidspress ved Sjømannsskolen

Som en følge av den tekniske utviklinga, og kanskje framfor alt rasjonaliseringa i handelsflåten, blir pensum på de maritime skolene stadig mer krevende år for år.

Elevene ved disse skolene blir som oftest rekruttert blant ungdom som har gått tidlig ut til sjøs, etter endt folkeskole, framhaldsskole, ni-årig skole eller realskole, og som siden har tenkt å fortsette sjølivet.

Det er sjølsagt at svært få har omfattende teoretiske forkunnskaper. Det viser seg at strykprosenten er uhyggelig høy. Ved annenmaskinist-kurset våren 1969 var strykprosenten ved Oslo Maskinistskole oppe i over 64 prosent! Sjølsagt hevdes det fra reder- og skolestyrerhold at man bygger på niårig skole, men enhver som har deltatt i undervisninga på disse skolene veit at dette ikke er riktig. Fag som kjøleteknikk, elektroteknikk, reguleringsteknikk samt et pensum i matematikk som ligger på samme nivå som engelsklinja på gymnaset, virker helt umulig på folk som har seilt til sjøs i årevis uten skolegang.

En medvirkende årsak til den høye stryk-

De fleste elevene får vask- og ryddejobber

Klassekampen har foretatt systematiske undersøkelser blant flere hundre ungdomsskoleelever når det gjelder deres erfaringer fra utplasseringa. Vi tok for oss hele klasser fra forskjellige skoler i Oslodistriktet. Resultatene av denne undersøkelsen bekrefter fullt ut Klassekampens analyse av utplasseringa i nummer 8. Over 90 % av elevene blir satt til ensformig, enkelt arbeid som ikke krever opplæring. Hvis elevene blir plassert i industrien, får de arbeid som renhold og rydding, i forretningsbransjen blir de satt til å pakke, prise varer, samt rydding. Hvis de havner på et kontor, må de sortere papirer, rydde, vaske, være bud.

I følge målsettinga for utplasseringa, har bedriftene plikt til å gi dem orientering om arbeidslivet generelt og om arbeidsplassen spesielt. Mellom 60 og 70 % hadde ikke fått innføring av noe slag. Hvis de ba om en slik innføring, blei de i svært mange tilfeller bedt om å holde munn. Bare 10 % av elevene mente de hadde fått den informasjon de hadde krav på.

Skolemyndighetene sier at utplasseringa

skal hjelpe eleven når det gjelder yrkesvalg etter endt skolegang. Majoriteten av de elever Klassekampen har forespurt, mente at utplasseringa ikke hadde hjulpet det minste i det henseende.

På spørsmålet om de på noen måte hadde hatt utbytte av utplasseringa, hadde lært noe i løpet av den uka de var i arbeidslivet, svarte over 50 % kategorisk nei. Den mest progressive delen av elevmassen ga som svar på det spørsmålet at de hadde lært svært mye om hvordan forholdet mellom arbeidsgiver og arbeider var, at de to parter hadde motsatte interesser.

Ethvert tiltak monopolkapitalen setter igang for å øke utbyttinga av folket, fører den bare nærmere sin egen undergang. På kort sikt vil nok utplasseringa »tjene næringslivets interesser» som det heter i en uttalelse LO har avgitt om og for utplasseringa. Utplasseringa vil føre til at flere og flere elever og lærere vil få en bedre innsikt i hvordan kapitalismen fungerer. De vil sammen med arbeiderklassen ruste seg til kamp for å styrte monopolkapitalens diktatur over skolen og det arbeidende folket.

En elev om utplasseringa:

Før vi blei utplassert fikk vi høre på skolen at utplasseringa var et fint tiltak. De fleste gleda seg litt, sjøl om vi hadde hørt en del negative ting også.

To kamerater og jeg blei utplassert i en stor kolonialforretning. Vi blei tatt med på lageret da vi kom mandag morgen. Vi fikk beskjed om å brette sammen tomme pappkartonger, siden måtte vi rydde og vaske hele lageret. Slik fortsatte det hele uka. Da vi protesterte, og sa at vi hadde krav på orientering om bedriften, og at vi hadde krav på å bli vist rundt, fikk vi bare til svar at vi måtte holde munn, ellers skulle det bli rapportert til skolen. Det var helt tydelig at vi blei satt til å gjøre arbeid de helst ikke ville gjøre sjøl. Vi trodde at vi hadde vært spesielt uhel-

dig under utplasseringa, men det viste seg at hele klassen unntagen to-tre stykker hadde opplevd det samme som oss. Nesten ingen hadde fått de orienteringer vi i følge planen har krav på, og alle hadde måttet gjøre ensformig, kjedelig arbeid hele tiden.

Slik utplasseringa i praksis virker, tjener næringslivet penger på skoleelevene. Mange bedrifter har utplasserte elever nesten året rundt. De slipper da å ansette folk og sparer på den måten store beløp.

Etter planen skal vi ut i arbeidslivet i 2 uker i 9.klasse. Skolemyndighetene vil få vanskeligheter med å få gjennomført det. Elevene veit jo da hvordan ordninga virker i praksis de vil komme til å nekte å stille seg til tjeneste for næringslivet nok en gang.

partementet er vel at dette »rasjonaliserings-tiltaket» vil spare fylkene for en del utgifter. Dessuten har rederkapitalen gitt uttrykk for at den ønsker å satse på å rekruttere offiserer og underoffiserer andre steder fra enn fra sjømannsskolene. Å gjøre disse til gode skoler er derfor ikke så aktuelt lenger, mener rederkapitalens servile tjenere i departementet.

Vi har bare nevnt en del av de mange hindringene som legges i veien for sjøfolk som vil utdanne seg. Slik forholdene er på sjømannsskolene, er det ikke rart om strykprosenten blir høy. På andre sjømannsskoler, f. eks. kokkeskolene, er strykprosenten ikke så høy som på maskinistskolene, men så lærer man ikke særlig mye heller. Undervisninga på kokkeskolene er basert på at disse skolene skal gå med overskudd! Mange steder fungerer kokkeskolen som et slags service-senter for de øvrige maritime skolene, med kantine-drift som skal gå med overskudd. Dessuten skal restaurantvirksomheten også »bære seg» økonomisk. Undervisninga på kjøkkenet blir så som så, for lærerne er opptatt med å lage mat til selskaper. Det kan de ikke sette elevene til, for det skal være skikkelige saker.

For å klare f. eks. maskinistskolen kan en jo ta brevundervisning, men den er lagt opp slik at en stor del av sjøfolka ramler av lasset etter ganske få brev. En årsak til dette er at brevskolene spekulerer i få brev med raskt stigende vanskelighetsgrad og til høye priser. En annen årsak er at sjøfolk på rasjonaliserte båter med mye overtid, mangler både tid og energi til å gjennomføre denne forma for undervisning. Mange skuter har et 4-8 vakt-system (4 timer vakt, 8 timer fri) med opptil 4-6 timer overtid pr. dag. Da er det vanskelig å få satt seg ned med et vanskelig og tidkre-

vende studium.

Den økonomiske sida av saka spiller en vesentlig rolle for utdanningsmulighetene. Et kurs ved en maritim skole betyr tapt arbeidsfortjeneste, og i tillegg kommer hybelleier, utgifter til mat og bøker osv. Skolebøker for ett skoleår kan koste opptil 1000 kroner. Dette skyldes små opplag, dyre medarbeidere, fordyrende omsetningsledd osv. Hvordan skaffe penger til utdannelsen? Grunnhyra for en smører er 879 kroner pr. måned, for en jungmann 780 kroner. Muligheten for statlig lån foreligger, men dette strekker langt fra til, og dessuten er det få som kjenner til ordninga. I praksis blir det derfor å betale utgiftene sjøl, hvis en klarer å spare opp av hyra, eller man søker å få låne penger av rederne, og da sjølsagt på deres vilkår. Velger man denne »utveien», må man som regel slavebinde seg i rederiet for år framover. Dette »alternativet» innebærer at rederen får fullstendig herredømme over sjømannens liv i form av bindende kontrakter. Oppfyller man ikke kontrakten, må lånet straks betales tilbake med renter, og man står sjølsagt på rederiets svarteliste for evig og alltid. Skal man endatil stryke en eller to ganger, blir situasjonen hel-svart.

Sjølsagt vil ikke denne utviklinga kunne fortsette i lengden. All undertrykkelse avler motstand. Også på sjømannsskolene har elevene begynt å kreve høyere standard over undervisninga og skikkelige sosiale kår. Denne kampen må organiseres til en skikkelig interessekamp og smeltes sammen med kampen som arbeiderklassen og alle progressive lag av folket fører mot monopolkapitalen.

1 000 Studenter demonstrerte mot rasjonaliseringsframstøt på universitetet

Enigheten og kampeffekten mellom studenter fra alle fag kom tydelig fram den 5. november, da 1000 Oslo-studenter, ledet av Faglig Studentfront, demonstrerte mot innføring av ny studieordning for de historisk-filosofiske fagene i Oslo, Bergen og Trondheim.

Den nye studieordninga kalles »vektfallsordninga». Den er et ledd i forsøkene på å gjennomføre Ottosenkomiteens forslag om harde rasjonaliserings tiltak på universitetene for å skaffe monopolkapitalen og statsbyråkratiet billigere akademisk arbeidskraft.

Det vesentlige ved vektfallsordninga er at fagene skal deles opp i småkurser. Resultatet blir hardt eksamenspress hvert semester for studentene, økt eksamensarbeid og mindre tid til forskning for lærerne. Kortere tid mellom eksamene vil også gjøre det lettere å kontrollere hvor fort det går framover med hver student. Dermed får Lånekassa et økt økonomisk press på studentene, idet de som ikke tar eksamen ofte nok heller ikke får lån. Dette vil øke arbeidspresset enda mer og gjøre det helt umulig for studentene å ta seg jobber i studietida, ettersom de hele tida vil ha en eller flere eksamener hengende over hodet. Dermed blir studentene nødt til å klare seg med lånene fra Lånekassa, som stadig blir magrere.

Et slikt forslag måtte møte motstand når studenter og lærere fikk satt seg inn i det. Universitetsledelsen forsøkte derfor å presse fram en avgjørelse like etter sommerferien. Men Faglig Studentfront var klar over at vektfallsordninga utgjorde det viktigste framstøtet fra monopolkapitalen mot studentenes interesser i høst, og at ordninga ville bli innført på hele universitetet hvis ikke studentene kunne bekjempe den i de historisk-filosofiske faga. FSF mobiliserte studentene bak kravet om utsettelse, og universitetsledelsen måtte bøye seg.

Etter denne første seieren lanserte FSF parolen AVVIS VEKTTALL, som har preget studentenes kamp i Oslo i høst. Arbeidet med å forklare vektfallsordningas konsekvenser har vært drevet over hele universitetet, både av FSF og SUF(m-l)stud. Studenter fra alle fag har støtta hist. fil.-studentenes kamp mot forverrede arbeidsforhold og skjerpet økonomisk kontroll. Almannamøtet på realfag, som allerede har vektfall, solidariseret seg med hist. fil.-studentene, og mange andre almannamøter gjorde det samme. På demonstrasjonen den 5. november deltok studenter fra alle fag.

Parolene var:

AVVIS VEKTTALL

AVGJØRELSE I LATINSKA NÅ

TIL KAMP MOT ØKT ARBEIDSPRESS FOR STUDENTER OG LÆRERE

TIL KAMP MOT SKJERPET ØKONOMISK KONTROLL

SLÅ TILBAKE OTTOSENKOMITEENS RASJONALISERINGSFRAMSTØT

SOLIDARITET MED ARBEIDSFOLKS KAMP MOT RASJONALISERING

Resultatet var at fakultetsrådet – stilt overfor studentenes samlede kamp – ikke torde innføre vektfall med en gang, men oversendte forslaget til en komite som skulle utrede alternativer, dvs. lage en mer »sukret» utgave. Dessuten ble et gammelt studentkrav; vekk med obligatorisk latin, innfridd.

Dette var en seier for studentenes kamp, for FSF, som organiserte kampen, og for SUF(m-l)stud., som mest konsekvent hadde agitert mot ordninga. Men det er bare en midlertidig seier. Studentenes interesser er nemlig stadig truet av ulike framstøt, vektfallsforlaget vil komme igjen i en annen form. Derfor må FSF styrkes, for uten en organisasjon som kan samordne og føre an i kampen blir studentene et lett bytte for statens planmessige framstøt, som ofte kommer i fordekt form som »tekniske forbedringer» og »imøtekommelse av studentenes ønsker». Uten en organisasjon som ser sammenhengene, som ser studentenes kamp som en del av hele folkets kamp mot monopolkapitalen og dens stat, vil studentene forfalle til studentisolasjonisme og bli et lett bytte for statens splitt og hersk politikk.

Til kamp mot monopolkapitalens rasjonaliseringsframstøt! Arbeidsfolk og studenter har felles interesser!

Studentenes kraftige motstand drev vektfallsforlaget tilbake. Bildet viser demonstrasjonen på Blindern 15 november.

Katedralskolen i Oslo: Forsøk med Gjeldsvikkomiteen møter motstand

I lang tid har borgerpressa og skolemynighetene prist Gjeldsvikkomiteens innstilling i høye toner. Det er særlig de såkalte sosialpedagogiske tiltaka som framheves som verdifulle blant alle de reformforslagene som Gjeldsvikkomiteens innstilling inneholder. Her har vi svaret på elevbevægelsens krav om skoledemokrati, sier det.

En sak for seg er at de sosialpedagogiske tiltaka slett ikke gir elevene økte demokratiske rettigheter, men tvert imot tar sikte på at skoleledelsen skal få økt kontroll med elevenes organisasjoner, og at elevaktiviteten skal få den formen skoleledelsen ønsker seg. Tiltaka omfatter blant annet et *samarbeidsutvalg*, der elevenes representanter blir sittende som gisler for upopulære vedtak, og *elevrådslærere*, som har til oppgave å overvåke at elevrådet tar seg til »hovelige arbeidsoppgaver».

En annen sak er at de sosialpedagogiske tiltaka ikke forandrer en tøddel på reglementene, som brukes til å undertrykke elevene og kvele interessekampen.

PÅ KATEDRALSKOLEN I OSLO

har det vært forsøk med Gjeldsvikkomiteens innstilling i høst. Hvilke erfaringer har så elevene og lærerne på Katedralskolen gjort? Har de fått bedre kår?

Da det nye reglementet for Oslo-skolene blei innført i vår, innebar det at interesseorganisasjonen på Katedralskolen blei forbudt. Elevene tok straks opp kampen mot reglementet. Veggaviser mot reglementet blei satt opp, og elevorganisasjonene på skolen vedtok resolusjoner. Rektor sammenkalte da et foreldremøte for å få foreldrene til å legge press på dem som begikk »disiplinære forseelser» og »ødela det gode miljøet på skolen». Men foreldremøtet vendte seg mot rektor. Etter det gjorde ikke rektor flere framstøt for å »forhindre reglementsbrudd» det halvåret.

Men etter sommerferien blei Gjeldsvikkomiteens forslag innført på skolen. Da to elever satte opp veggaviser med spørsmål til rektor om situasjonen på skolen, blei disse revet ned. Nye blei satt opp, og det blei disiplinærsak i lærerrådet av det. Utvisning var på tale, men i stedet for noen bestemt straff, fikk de to elevene i tida etterpå med jamne mellomrom trusler om at »skolen hadde noe på dem», og »det minste sprell, så er det ut!»

Ei studiegruppe blei nekta møtelokale på skolen fordi den var mot kristendommen, rektor henviste her til skolens formålsparagraf. Interesseorganisasjonen blei også nekta lokale. Men den har pleid å ta et lokale uten skoleledelsens vitende. I framtida kan dette by på trøbbel, da rektor nå veit om forholdet. Da interesseorganisasjonen begynte å arbeide, gikk rektor rundt i alle klassene og kom med uriktige »opplysninger» om organisasjonen. Medlemmer av organisasjonen fikk ikke lov til å ta ordet for å tilbakevise påstandene. Dette førte imidlertid til det motsatte

av hva rektor tenkte seg: oppslutninga om organisasjonen økte raskt.

Elevrådet hadde sendt ei henstilling til departementet om å få holde direkte valg til elevrådsstyret. Månedene gikk, og til slutt vedtok elevrådet å gjennomføre valget uten godkjenning. Dette blei også gjort, med full oppslutning fra elevene. Da innkalte rektor alle tillitsmennene og truet dem med utvisning hvis de ikke annullerte valget. Tillitsmennene svarte at de hadde handlet slik som de som hadde valgt dem ønsket. De nektet å la seg true til å handle mot elevenes ønsker. Rektor påla da tillitsmennene å utarbeide lister over de elevene i hver klasse som var for reglementsbrudd. Disiplinærsak kunne så tas opp med disse. Tillitsmennene innkalte et allmannamøte i gymsalen, der elevene avviste alle forsøk på å få noen straffet for valget.

Et par dager etter kom melding fra departementet om at direkte valg til elevrådsstyret kunne godtas på Katedralskolen.

Det som har skjedd på denne skolen viser tydelig at de undertrykkende reglementene er de samme og blir brukt på samme måte for å slå ned elevenes interessekamp, enten en sper på med »sosialpedagogiske tiltak» eller ikke. Ikke noe ferniss av fint prat kan skjule undertrykkinga i skolen.

MONOPOLKAPITALEN »RASJONALISERER» SKOLEN.

Forsøkene på skolen har også avslørt at Gjeldsvikkomiteen er et forsøk på å rasjonalisere skolen og velte byrdene over på lærerne og elevene. Leksepress og arbeidsbyrder har tydelig økt. Dette henger ikke minst sammen med 5-dagersuka, som nå er i ferd med å bli innført også på en rekke andre skoler. 5-dagersuka innebærer at elevene er mye mer bundet enn før i de fem første ukedagene, og at de må jobbe med leksene mesteparten av lørdag eller søndag. For lærerne innebærer 5-dagersuka mye mer arbeid og på lang sikt truselen om arbeidsløshet. Skolemyndighetene innfører den nemlig for å spare lønnsutgifter, utgifter til oppvarming og reinhold osv. Lærerne skal ha samme timetall som før, mens elevene skal få skåret ned sitt timetall (samtidig som leksene og pensum økes). Dette vil spare skolemyndighetene for en del lærerstillinger.

Gjeldsvikkomiteen, de sosialpedagogiske tiltaka og 5-dagersuka har fått mye »fin presse». Aftenposten har nylig lovprist skoledemokratiet på Katedralskolen. De sju politiske par-

Realfagstudentene streiket i Bergen

Så og si hver eneste realfagsstudent i Bergen – ialt 1150 – streiket den 13. november i solidaritet med studentene og lærerne i biologi, som arbeider under umulige forhold, og som nå også står foran ulempene ved en lukking av studiet.

Streiken rettet seg mot staten. Det er de synkende bevilgningene fra staten til universitetet i Bergen som har ført til at helt nødvendige nybygg er lagt på is for mange år framover, og at antall lærere pr. student har sunket på mange institutter. De biologiske instituttene holder til i gamle leiegårder og villaer, og det er akutt mangel på plass, utstyr og personale. Disse instituttene blir derfor nødt til å lukke studiet, dvs. avvise en rekke søkere til vårens kurser.

For mange studenter vil lukkinga bety et hardt slag, ikke bare faglig, men også økonomisk. For de som nå er satt på venteliste vil utsettelsen gjøre det svært vanskelig å full-

føre utdannelsen de hadde begynt på. Andre vil ikke få ta til med de fagene de hadde planlagt. Når studentene ikke tar eksamen, vil Lånekassa kanskje stoppe studielånene.

Derfor vedtok biologistudentene enstemmig streik, og oppfordret studentene på andre institutter til å støtte aksjonen, og lærerne til å avlyse sine forelesninger og kurs. På streikdagen var det bare tomme pultrekker på lesesalene på alle realfag-instituttene, og store deler av lærerstaben hadde avlyst undervisningen og tok del i protestmøtet. Møtet blei holdt i det største auditoriet, som var fylt til trengsel. Denne aksjonsenheten mellom studentene og en stor del av lærerne, er viktig. Den viser nemlig at de ulike studentgruppene ikke lar seg spille ut mot hverandre. Staten kan derfor ikke ta fra den ene og gi til den andre uten å øke de totale bevilgningene.

Over 20 års erfaringer i kampen mot USA-imperialismens bruhode i Midt-Østen, Israel, har lært de arabiske folk: Palestinas frigjøring må være palestinerne eget verk. De har også fått erfare sannheten i Mao Tsetungs ord om at »De undertrykte folk og nasjoner må ikke sette sitt håp om frigjøring til imperialismens og dens la-

PALESTINA-ARABERNE VIL SEIRE!

keiers »fornuft». De kan bare seire ved å styrke sin enhet og iherdig fortsette sin kamp.»

Denne allmenngyldige erfaring inspirerer i dag folkene i Palestina og araberstatene. Særlig etter juni-krigen i 1967 har den revolusjonære kampen for Palestinas og de arabiske lands frigjøring økt i bredde og omfang.

PALESTINERNE KAMP FOR NASJONAL SELVSTENDIGHET.

Palestinernes kamp for nasjonal selvstendighet har imidlertid pågått i tusener av år. Palestinas geografiske plassering på transportveiene mellom Europa, Asia og Afrika har gjort landet ettertraktet ikke bare for vår tids nykolonialister.

Situasjonen i slutten av forrige århundre var prega av økende konkurranse mellom de europeiske kolonimaktene. Behovet for nye markeder ble stadig større, og kampen om de strategisk viktige områdene i Midt-Østen, som ennå var på tyrkernes hender, ble intensivert. I sin iver etter å sikre seg Palestina, lovet britene det palestinske folket nasjonal selvstendighet om de støttet de allierte i krigen mot det tyrkiske imperiet.

På samme tid drev den politiske sionismen sitt spill for å utnytte verdenskrigen til egen fordel. Alt i 1890-åra hadde de erklært at sionismens mål var en jødisk stat i Palestina. Denne staten skulle, som T. Herzl uttrykte i boka »Jødestaten» (1896), »... være en utpost for Europas sivilisasjon mot barbariet». Sionistene tok etter tur kontakt med den tyrkiske, tyske og britiske regjeringa for å finne ut hvem som best kunne tjene deres sak.

Den 2. november 1917, under de avgjørende kampene om Palestina, la britene i den berømte Balfour-erklæringen, fram sitt forslag til sionistene. Her het det bl. a. : Hennes Majestets regjering ser med velvilje på opprettelsen av et nasjonalt hjem for det jødiske folket i Palestina». Britenes motiver var klassiske. For det første kunne de sikre seg sionismens aktive støtte i verdenskrigen. For det andre kunne de gjennom »splitt og hersk-taktikken», spille sionismen opp mot arabisk nasjonalisme og på den måten selv beholde den reelle kontrollen over Palestina. — I 1919 ga Nasjonenes Forbund britene mandat over Palestina.

Det arabiske folket har aldri godtatt verken britenes mandat eller Balfour-erklæringa. Britene hadde ingen rett til å love jødene et nasjonalt hjem i Palestina på et tidspunkt da jødene utgjorde 8 % av landets befolkning og eide 2 % av jorda. Sionistenes religiøs/historiske krav på Palestina basert på teorien om at »det er Guds vilje at vi vender tilbake til vårt historiske fedreland», avslørte palestinerne som et smart forsøk på å utnytte den jødiske religionen til å fremme de sionistiske ledernes drømmer om »statsmakt».

STATEN ISRAEL — USA-IMPERIALISMENS BESTE REDSKAP I MIDT-ØSTEN.

Opprettelsen av staten Israel var et resultat av den uunngåelige kampen mellom de monopolkapitalistiske statene innbyrdes. Alt i 20-åra ble det funnet olje i Iran og Irak, og Midt-Østen ble snart senter for de mest profitable investeringer i verden. Den amerikanske monopolkapitalen og særlig oljeindustrien forsto snart at britenes og franskmennenes politiske kontroll med landa i Midt-Østen hindret deres profittinteresser. På den ene sida måtte de derfor arbeide mot britenes og franskmennenes innflytelse i området. På den andre sida måtte de sikre seg politiske regimer som ga amerikanerne alle økonomiske muligheter.

Igen skulle konflikten mellom stormaktene tjene sionismens interesser. Det var klart at britene ikke så ubetinget var villig til å støtte opprettelsen av en reint jødisk stat i Palestina etter at deres mandat løp ut i 1947. Dette til tross for at sionistene hadde greid å presse i gjennom immigrasjonen av omlag 600 000 jøder. De hadde imidlertid gått så langt i bruken av terror at selv britene ikke lenger kunne se med sympati på sionistorganisasjonene. En mann som Churchill, som sjøl ikke hadde gått av veien for harde midler, måtte i 1944 medgi at de sionistiske terrororganisasjonene brukte metoder som var

og i USSR, 290 mill.tonn. Området har ca. 60 % av verdens kjente oljeforekomster og i følge ekspertene er det et »stort potensial for større forekomster». Bare en liten del av den oljen går til Midt-Østens eget forbruk. Særlig er Vest-Europa avhengig av olje herfra og tar i dag 2/3 av hele produksjonen.

USA-imperialismen er ikke interessert i Midt-Østen for arabernes eller Israels skyld. Det er de økonomiske rikdommene i området som elskes av magnatene i Wall Street. Hvert år hover disse og vest-europeiske monopolkapitalister inn oljeprofitter som overstiger 2 milliarder dollars. Av den samla oljeproduksjonen i Midt-Østen i 1965 eide amerikanske monopolkapitalister 53 %. Britiske og hollandske selskaper eide 35 %. Bare en ubetydelig del av oljen var eid av oljelanda sjøl. På samme tid eide amerikanske selskaper 41 % av raffinerikapasiteter. Det er ingen som forundres over at USA-imperialismen har brukt alle midler for å vokte om disse rikdommene.

SOSIAL-IMPERIALISMENS »INTERNASJONALISME».

Revisjonistklikken i Kreml snakker stadig om at de står på arabernes side, og vil hjelpe araberstatene i deres økonomiske utvikling. Sovjet har imidlertid ikke villet støtte det arabiske folket i dets kamp mot USA-imperialismen. Tvert i mot maner de Nasser og andre arabiske statsledere til varsomhet, til å

dan og Golanhøyden i Syria. Dette er ikke slutten. De nye grensene vil strekke seg over Jordanelva, til Libanon og til Sentral-Syria.» (Tale 5. juli 1968).

Mindre tilslørt kan den ekspansjonistiske politikken vanskelig uttrykkes.

De tre erobningskrigene fra 1948/49, 1956 og 1967 samt over 40 militære angrep mellom mars 1949 og mai 1967 (alle fordømt av FN's våpenhilekommisjon), har gjort det helt klart for det arabiske folk at uttalelsen om ekspansjon ikke bare er talemåter. Men det har også blitt stadig klarere at den sionistiske ekspansjonen bare er mulig om den samsvarer med USA-imperialismens strategi.

Mange progressive arabere har latt seg føre bak lyset av sionismens maktemonstrasjoner og tillagt sionistene fantastiske krefter. Typisk for dette er de feilaktige ideene om at det er sionister som egentlig styrer verdens monopolkapital. Den mer og mer åpne alliansen mellom Israel og USA, noe som særlig kom klart fram av amerikanernes politikk etter Junikrigen (levering av 50 Phantom-jetfly og deltakelse av amerikanske statsborgere i den israelske hæren), har gjort det klart for flertallet av det arabiske folket at det er USA-imperialismen som er deres hovedfiende i Midt-Østen, og at sionismen først og fremst er et redskap for denne. Frigjøringa av Palestina betyr avskaffelsen av USA-imperialismens viktigste base på arabisk jord.

»gangsterne i Nazi-Tyskland verdig» (Tale i Underhuset 17/11 1944).

Sionismen kunne best nå sine mål ved å alliere seg med USA-imperialismen, som alt hadde vist sin interesse for større innflytelse i Midt-Østen. Med USA-imperialismens hjelp fikk de presset gjennom FN's delingsplan av 1947. USA brukte her hele sin politiske og økonomiske styrke til å tvinge Haiti, Liberia og Filippinene til å endre standpunkt og stemme for deling slik at 2/3 flertall kunne sikres.

Det palestinske folket reiste seg til kamp mot denne famøse stormaktsløsningen, men sionistene, støtta av verdens stormakter, slo frigjøringskampen tilbake med hard hånd. Med alle midler ble araberne tvunget til å forlate den beste jorda og alle viktige strategiske områder. Det mest kjente eksemplet på sionistenes terror, er massakrene av 250 menn, kvinner og barn i landsbyen Deir Yasin, 9. april 1948.

Etter at sionistene hadde okkupert hele Palestina og offisielt opprettet staten Israel 15. mai 1948, var imperialistlederne i Washington de første til å gi dem full anerkjennelse, de gjorde det til og med 2 timer før staten formelt var oppretta! USA-imperialismen har søkt å sikre seg kontrollen over Midt-Østen med alle mulige midler.

Men mens deres beste kontrollmiddel i Europa har vært militæralliansen NATO, har ikke samme taktikk lyktes bra i Midt-Østen. Bagdad-pakten som ble etablert i 1955, ble av storparten av det arabiske folket avslørt som et reint imperialistisk redskap for å kontrollere de arabiske folk. Pakten fikk den nødvendige støtten. Den kraftige nasjonale reisinga i Midt-Østen i 50-åra med nasjonaliseringa av Suez-kanalen og framveksten av en rekke revolusjonære bevegelser, gjorde det klart for ny-kolonialistene at de ikke til evig tid kunne beholde den fulle økonomiske makten over de oljerike, men tilbakeleggende føydalregimene. Kolonimaktene hadde ikke greid å stoppe nasjonaliseringa av Suez, til tross for deres felles angrep (Israel, England og Frankrike) i 1956. CIA hadde også med store vanskeligheter avverget en venstreutvikling i Syria i 1957. Da USA-imperialismen intervenerte i Libanon i 1958 for å avverge at folket tok maktaher, ble de tvunget til å frakte soldater helt fra Sentral-Europa. Det ble stadig klarere for imperialistene at de trengte en fullstendig alliert i området. Bare et kapitalistisk og rasistisk Israel kunne fylle en slik funksjon. USA-imperialismen har stadig rusta Israel med de beste våpen for å bidra til å slå tilbake det arabiske folks kamp for frigjøring.

MONOPOLKAPITALENS OLJE-INTERESSER I MIDT-ØSTEN.

Midt-Østen er i dag det største oljeproduserende område i verden, med en beregnet produksjon i 1966 på 477 mill.tonn. I USA ble det samme året produsert 462 mill.tonn

konsentrere seg om den økonomiske politikken. Hvorfor er sovjetklikken så »økonomisk» interessert?

Dette skyldes vesentlig følgende årsaker:

- 1) Full støtte til palestinerne i deres frigjøringskamp vil kunne trekke Sovjetunionen inn i en stormaktskonflikt med USA-imperialismen. For å unngå dette har Kreml-klikken bl. a. nekta den palestinske frigjøringsorganisasjonen PLO kontorer i Moskva.
- 2) Sovjetunionen har store økonomiske og militærstrategiske interesser i Midt-Østen. Supermaktene har mer eller mindre stilltiende delt området mellom seg i interessefærer. For det første er Sovjet avhengig av olje-import fra området. For det andre får landet billige råvarer derfra og avsetning for bl. a. maskinprodukter. For det tredje betyr et godt forhold til landa i Midt-Østen at Sovjet sikrer seg en gjennomfartsvei til det Indiske hav og Asia. Status quo i området tjener derfor Sovjets sosialimperialistiske politikk.

STATEN ISRAELS EKSPANSJONISTISKE KARAKTER OG DEN PALESTINSKE FRIGJØRINGSKAMPEN.

Siden 1948 har staten Israel gjennomført tre erobningskriger mot de arabiske nabolanda. Hver gang har nye områder blitt okkupert og nye tusener av palestinere kastet i flyktningeleirene. Etter den siste erobringen, — junikrigen 1967 — sa Moshe Dayan: »Våre fedre nådde grensen til delingsplanen av 1947, vår generasjon nådde grensen fra 1949. Generasjonen fra seksdagerskrigen nådde Suez, Jor-

FRIGJØRINGSKAMPEN VOKSER I STYRKE.

Det palestinske folkets frigjøringskamp blir stadig sterkere fra sporadiske grensekryssinger i 1956/57 til dagens godt planlagte og koordinerte gerilja- og kommandoaksjoner. Antallet aksjoner økte fra 148 til 676 i slutten av 1968. Folket i alle araberstatene støtter i dag det palestinske folkets kamp. Da USA-imperialismen pressa den føydal/kapitalistiske lederklikken i Libanon til å forby geriljabaser i landet, gikk alle progressive krefter til aksjon, okkuperte bl. a. havnebyen Tripoli og tvang lederklikken i landet til formelt å godta palestinerne rett til baser i visse områder langs grensa til Israel. Geriljaaksjonene har stadig økt i styrke og var i september i år oppe i 480, en 6-dobling i forhold til fjorårets aksjoner.

Den største geriljaorganisasjonen er Al Fatah som fram til utgangen av 1969 sto for ca. 60 % av geriljaoperasjonene. Al Fatah har eksistert illegalt fra 1956-57, men de første aksjonene av betydning ble gjort i 1965. Al Fatah's strategiske linje er at bare en kamp basert på langvarig folkekrig kan føre fram til seier mot en fiende som er teknisk overlegen. Mange mindre geriljaorganisasjoner har etterhvert sluttet seg til Al Fatah på grunnlag av denne strategien. Taktikken er samling av alle krefter i Midt-Østen i en front, for kamp mot hovedfienden med våpenmakt. »Den Palestinske revolusjon er en del av verdens frigjøringsbevegelse og dens naturlige strategiske utgangspunkt er det arabiske land ... Verden respekterer ikke den svake,

Forts. neste side

DET DANSKE VIETNAM-SOLIDARITET BESLAGLAGT:

Avslørte Nato-spionasje og planer om Green Berets - baser!

Natten mellom 4. og 5. november stormet 30 politifolk utstyrt med hjelmer, køler og hunder inn i lokalene til bladet Vietnam-Solidaritet i København. Aksjonen var blitt satt i gang etter et møte natten før mellom den sivile og militære etterretningstjenesten, som mente at bladet brakte »militære hemmeligheter». Seinere ble også avisene »Politisk revy» og »Information» utsatt for fascistiske overgrep fra det reaksjonære danske borgerskapets side og det ble satt i gang klappjakt på redaktørene.

I virkeligheten var det ikke militær-tekniske, men politiske hemmeligheter som Vietnam-Solidaritet og de andre bladene trakk fram i dagslys. Det var avsløringen av det lys-skye forholdet mellom det danske borgerskapet og USA-imperialismen som førte til at den danske staten kastet den »demokratiske» masken og viste borgerdiktaturets hoggetenner.

Det beslaglagte nummer av Vietnam-Solidaritet påviste klart at de danske myndigheter har solgt landet til USA-imperialismen og stilt dansk territorium til rådighet for amerikanske spionfly og vest-tyske spionskip. Bladet pekte særlig på den nære forbindelsen som finnes mellom den amerikanske og den danske etterretningstjenesten. Den sistnevnte har en rekke avlyttingstasjoner, bl. a. i kjelleren til Københavns Universitet som arbeider for USA's sentrale etterretningstjeneste. Videre hvordan den danske regjeringa har tillatt at USA eksperimenterer med kjemiske og bakteriologiske våpen på Grønland. Det var disse avslørende kjenngjøringer, satt i en sammenheng som klart påviser at de danske myndigheter har solgt seg til USA-imperialismen, som i første rekke var årsaken til politistatsmetodene som ble demonstrert.

November-nummeret av Vietnam-Solidaritet inneholder også interessante opplysninger som angår oss her i Norge. Artikkelen om »Allied Command Europe Mobile Forces», (AMF), de allierte mobile europeiske spesialstyrker, påviser klart forbindelsen mellom

PALESTINA-ARABERNE - - -

Forts. fra forrige side

den respekterer bare makt. Derfor springer vår politikk ut av våre geværmunnninger». (Yasir Arafat, formannen i Al Fatah og PLO, Egyptisk TV 11/2-69). Samlingspolitikken kommer til uttrykk i forsøket på å samle alle geriljabevegelsene i PLO, den palestinske frigjøringsorganisasjon.

Den andre større geriljaorganisasjonen, Folkefronten for Palestinas frigjøring (PFLP), sto inntil 1969 for ca. 16 % av de militære operasjonene. PFLP har ikke deltatt i PLO, men forhandlinger har lenge pågått for en full samling av geriljabevegelsene.

En tredje organisasjon som kan nevnes er Al Saiqa, som deltar med to medlemmer i PLO's eksekutivkomite (Al Fatah har fire, av dem formannen, Arafat.) Al Saiqa har særlig operert fra Syrisk territorium, i nært samarbeid med det syriske Baath-partiet. Al Fatahs baser er i hovedsak konsentrert om de palestinske flyktningleirene i Jordan.

DET PALESTINSKE FOLKET VIL SEIRE!

Det palestinske folket har mektige fiender: USA-imperialismen, sosial-imperialismen og den arabiske reaksjonen. Palestinerne innser, at i kampen kan de bare stole på seg sjøl, på folkets revolusjonære krefter. Hundrevis av streiker, sabotasjeaksjoner og demonstrasjoner fra palestinerne i Israel, viser at folket stiller seg helt på frigjøringsbevegelsens side. Samtidig utvikler massens revolusjonære bevissthet seg. Det store flertallet vender seg med avsky fra revisjonismen, mens stadig flere orienterer seg mot den revolusjonære kommunismen. I flyktningeleirene, i geriljaorganisasjonene og blant den palestinske ungdommen er studiet av marxismen-leninismen-Mao Tsetungs tenkning meget utbredt. Når palestinerne stoler på egne krefter og samordner kampen helt og fullt under marxist-leninistisk ledelse, kan heller ingen hindre den i å føre kampen til en seierrikk slutt.

USA-imperialismen og det norske borgerskapet. Gjennom planen »10 - 1» vil USA-imperialismen komme kapitalistklassen til unnsetning når det ikke lengre kan herske på »demokratisk» vis, men blir tvunget til å vise sine sanne diktaturtrekk. Planen er særlig opprettet i påvente av en situasjon hvor folket reiser seg mot undertrykkerne. I følge »10 - 1» skal da »Green Berets» baser, lokalisert ved flyplassene Lakselv, Bardu, Gardemoen og Kjevik. Disse har til oppgave å samle »støtte» og bygge opp avdelinger. Etter seks måneder skal disse bestå av 3000 mann som skal »hjelp» USA-støttede innenlandske ledere med å opprette kontroll over sovjetiske sosiale og politiske strukturer, som det heter i planen. Til sin rådighet har disse styrkene bl. a. kjemiske og bakteriologiske våpen. Planens

realistiske innhold bekreftes av NATO-øvelsen Nordic Pass, som ble avholdt i midten av november. 1000 amerikanske spesialstyrker ble da sluppet ned ved Torp flyplass i Vestfold. Forberedelsene er altså allerede i gang!

Men plan »10 - 1» er ikke den eneste i sitt slag. Kapitalistklassen og deres »internasjonale», NATO, har innstiftet en rekke »avtaler» og »lover» som bare har ett formål: å opprettholde overklassens makt med fascistiske-militære midler, om nødvendig støttet av amerikanske NATO-styrker. Artikkelen om politistyrkene for bruk av militære styrker mot sivilbefolkninga er ett trekk i dette bildet. NATO's »unntakslover» og de norske beredskapslovene er andre eksempler.

Hvilke konsekvenser skal en så trekke? Redaktør Lars Allden i Orientering har fun-

net ut følgende etter å ha lest »10 - 1» planen:

»... planene reiser fundamentale spørsmål om vår konstitusjonelle råderett over Norges sikkerhetspolitikk». Og han spør til slutt: »Bekymrer ikke de vår forsvarsminister».

Maken til vrøvl! Hva oppnår en ved å moralisere over Grieg Tidemand, som til daglig har som oppgave å underordne Norges »sikkerhetspolitikk» USA-imperialismen? Og hvorfor skulle samarbeidet med hans amerikanske klassefeller bekymre ham? Allden unnlater å trekke konklusjonen; kamp mot USA-imperialismen og dens norske leiesvenner. I sin redsel for den voldelige revolusjonen, kommer Allden og hans likesinnete aldri lengre enn til å moralisere over borgerskapets fascistiske framstøt.

GJERDE I OSLO BYRETT:

Norsk „maiopprør” blir møtt med militær vold

Forts. fra s. 1

I Norge hadde de politiske demonstrasjonene etter Johan Gjerdes mening gått så rolig og fredelig for seg i de siste årene at det ikke hadde vært nødvendig å slå dem ned ved hjelp av militærstyrker! Som han sa:

»Riktignok har vi hatt en del ruteknusing og slikt, men alt har vært rolig i forhold til hva som har skjedd f. eks. i Tyskland og Frankrike.»

Men hva som vil skje dersom det i Norge oppstår en tilsvarende situasjon som i Frankrike mai 1968, med generalstreik, demonstrasjoner mot statsmakta og alment opprør fra det arbeidende folkets side?

På dette spørsmålet svarte Johan Gjerde, politimester i Oslo, klart og entydig at det etter hans oppfatning var helt nødvendig og i samsvar med gjeldende instruks å tilkalle militærstyrker for å sette dem inn i kamp mot sivilbefolkninga!

Vi har all grunn til å ta Gjerdes ord alvorlig, som nevnt er det samme mann som kan gi ordre til en slik mobilisering.

Hva blir så konklusjonen på politimesterens opplysninger og uttalelser i Oslo Byrett?

At bare den som ikke vil se etter dette kan benekte at ethvert alvorlig framstøt fra det arbeidende folkets side som truer den herskende klassens makt, vil bli møtt med vold fra

statens, dvs. storborgerskapets side. Instruksjonen som tillater politimestre av Johan Gjerdes og Asbjørn Bryns type å erstatte politiets langkøller med militæravdelingenes automatvåpen er bare ett av mange uttrykk for det voldsdiktaturet som bygges opp bak det kapitalistiske samfunnets borgerlig-demokratiske maske. KLASSEKAMPEN har i en rekke tidligere nummer omtalt den opprustninga som foregår innafor politietaten sjøl. Batonger, langkøller og hunder blir i dag satt inn mot demonstranter ved det minste avvik fra politiets ordre.

Skienavisen Varden meldte i mai om et treningskurs for 130 mann fra Politireserven, dvs. det norske opprørspolitiet, som hadde »øvelser i sluttet orden, drill, opptreden i massetjeneste med bl. a. angrep og forsvar med langkøller, med diverse formasjoner i forbindelse med massetjeneste, med demontering og sammensetning av våpen . . .» Et bilde fra øvelsene viste oppstilte politisoldater med maskinpistoler.

Et annet og viktig trekk i det samme bildet er de norske beredskapslovene som »legaliserer» militærdiktatur i en krisesituasjon for maktøverne. At domstolenes statlige lovfortolkere ikke vil bli noen hindring for politi og militærvesen i slike tilfeller, ble bl. a.

klart demonstrert i rettsaka mot Grønmo, der byrettsdommeren fastslo at Gjerdes utsagn var en »absolutt rimelig» tolkning av gjeldende instruks.

I tillegg til dette kommer USA-imperialismens egne planer for unntakstilstand og militærkupp gjennom NATO (jfr. Hellas) og forsøkene på å utbygge Green Berets-baser i alle deler av verden, også i Vest-europa og Norge.

Alt dette illustrerer og dokumenterer at det statlige voldsapparatet, enten det er »legalisert» eller ikke, er det borgerlige klassediktaturets innerste kjerne.

Derfor kan arbeiderklassen aldri seire i sin kamp for sosialisme dersom den ikke er forberedt på å møte borgerskapets vold med motvold. Som Mao Tsetung har uttrykt det: »Enhver kommunist må innprente seg den sannhet at den politiske makt vokser ut av geværlopet».

Allerede i dag bør folket treffe sine første forholdsregler, sørge for å svekke det enhver politimester er avhengig av for å få oppfylt sine reaksjonære mobiliseringsordrer: de vernepliktiges lojalitet overfor borgerskapets stat. For når Gjerde og hans oppdragsgivere gir norske soldater beskjed om å skyte på arbeiderne, så bør våpnene bli vendt mot dem selv.

RAPPORT FRA LANDSBYGDA I ALBANIA

Forts. fra s. 17

KAMP MOT OVERLEVNINGER FRA FØYDALTIDA

For folket i Albania har etterkrigsårene ikke bare vært en enestående bedring av leveforholda, men også en stadig kamp mot gamle skikker og fordommer. Nettopp fordi Albania er på rett veg i den sosialistiske oppbygginga under proletarietets diktatur, legger de ikke skjul på at de ennå må kjempe med slike vansker.

Gjennom kampanjer som føres ut av partiet til diskusjon i masseorganisasjonene prøver de å overvinne disse problemene. En av de vanskeligste føydale overlevningene har vært undertrykkinga av kvinnene, det patriarkalske familiesystemet og motstanden mot kvinner i produksjonen og ledende stillinger. På kollektivbruket var det tidligere sjelden å se kvinner utendørs, og da bare med slør foran ansiktet. Nå deltar kvinnene fullt ut i produksjonen og frigjøringa er blitt trygget gjennom barnehager, bakerier og kantiner der de kan ta med seg mat heim.

På statsbruket hersket den samme form for arbeidskontroll som i industrien. Den lokale partiavdelinga sto i spissen for det politiske arbeidet og ledet masseorganisasjonene. Hver morgen er det en halv times organisert avislesning der arbeiderne i fellesskap går gjennom og diskuterer nyhetene. Det drives ukentlige studier i partidokumenter og Hoxhas verker, og i dag særlig partihistorie i forbindelse med feiringa av 25-årsjubileet for partiet. Ofte blir studiegrupper improvisert

når arbeidet stopper opp på grunn av maskinreparasjoner, uvær og varme midt på dagen.

Nyansettelser av folk i ledende stillinger blir grundig vurdert og diskutert på alle plan. Administrasjonen må regelmessig legge fram produksjonsplaner og rapporter og til enhver tid åpne hovedkontoret for kontrollgrupper, utpekt av fagforeninga. Ledelsen hadde plikt til å sende all kritikk videre til arbeiderne, uansett om den kom fra disse gruppene eller fra enkeltpersoner. Som ellers i landet måtte alle i ledende stillinger og med høgre utdanning jobbe minst 30 dager i året i vanlig manuell arbeid.

BØNDENE JOBBER MED VÅPEN I HANDA

For Albania som er omgitt av fiender på alle kanter spiller folkets hær en dominerende rolle i hverdagen. Så seint som i 1964 hadde titoistene regulære raider inn på albansk område og ødela og brente ned hus og avlinger. I grensetraktene jobber bøndene bokstavelig talt med våpen i hand. Sjøl så vi soldater på kollektivet som hjalp bøndene i arbeidet. De kom fra en forlegning like i nærheten hvor det blei drevet jordbruk, slik at leiren var sjølforsynt med matvarer. De ugifte jentene som jobba i de større fjøsa på kollektivet hadde geværstativer på soverommet og dreiv regelmessig våpenøvelser.

ENHET BY – LAND

Forholdene til utkantstrøka og fjellområdene er særlig interessante. I Albania går

hjelpa fra byene til utkantene, fra lavlandet til fjellområdene – stikk motsatt av vår egen avfolkningsstrøm. Stats- og kollektivbrukene på lavlandet sendte hvert år tusener av krøtter til fjellbøndene, sammen med såkorn og tekniske rådgivere. Det pågår stadig kampanje for å få folk med høgre utdanning til å bosette seg i høglandet. Vi traff lærere som beklaga at alt for mange søkte slik at de sjøl ikke hadde fått lov til å dra.

LÆRDOMMENE

Lærdommen av inntrykkene våre fra landsbygda i Albania blei formulert best av en drueplukker vi snakket med på statsbruket. Han holdt på å laste fine deSSERTdruer på en kjølevogn, bestemt for Vest-Tyskland, og tok seg pause for å spørre oss om jordbruket i Norge. Vi fortalte at Norge var svært avhengig av import av kraftfor og brødkorn, og at vi ville være ille ute om dette stoppet opp i en krisesituasjon. Vi nevnte også at det daglig blir lagt ned 15 gardsbruk heime. Rådet han gav oss var ordrett dette: »Arbeidere og bønder i alle land har mye å lære av hverandre. Dere må lære av vår kamp i Albania og forstå nødvendigheten av å stole på egne krefter. Bøndene i Norge må gå sammen med arbeiderne mot utbytterne slik vi har gjort det. Vår erfaring er at for å lykkes i dette må en jobbe hardt for å danne et fast sammensveisa marxist-leninistisk parti som kan føre an i denne kampen!»

KULTURREVOLUSJONEN I KINA

En seier for folket og Mao Tsetungs tenkning!

MAKTOVERTAKELSEN I SHANGHAI

Høsten 1966 fungerte de røde gardene som kulturrevolusjonens aktive støttropper. De dro rundt i landet og propaganderte for gardene i Shanghai. I begynnelsen av november var medlemstallet ca. 10 000. De revisjonistiske toppfigurene i Shanghai følte seg trua, og rettet skånselsløse slag mot dem. De røde gardene avslørte revisjonistenes uvilje til å la folket i Shanghai få innblikk i den revisjonistkontrollerte administrasjonen. De pekte også på at revisjonistene unnvek kritikken.

Befolkninga i Shanghai fikk mange avslørende eksempler, og innen utgangen av november var tallet på rødegardister mer enn 500 000.

I januar begynte en ny fase, som kalles »proletariatets revolusjonære maktovertakelse». Denne måneden blåste »januarestormen».

4. januar hadde 11 forskjellige revolusjonære organisasjoner oppnådd enhet, og sendte ut en »Melding til alle innbyggere i Shanghai». Der heter det, etter at den riktige parolen »Ta et fast grep om revolusjonen og stimuler produksjonen» var slått fast:

»Da bevegelsen begynte, brukte revisjonistene påskuddet om å ta et fast grep om produksjonen» til å undertrykke revolusjonen og hindre at det ble tatt et fast grep om den. Når vi arbeidere og revolusjonære rebellgrupper ville gjøre opprør og kritisere og tilbakevise den borgerligreaksjonære linja, så henviste de til oppgavene i produksjonen for å øke trykket på arbeiderne og anklaget oss for å »sabotere produksjonen». Ville de virkelig »ta et fast grep om produksjonen»? Nei, de ville forsvare sine egne posisjoner. Det de var ute etter var å hemme revolusjonen. Vi avslørte disse planene og reiste oss i opprør.»

Deretter forsøkte de seg på et annet triks, fortsetter oppropet. Når de ikke nådde fram med et høyre-standpunkt, tok de til orde for et ytterste »venstre»-standpunkt. De erklærte at kulturrevolusjonen rettet seg mot alle i maktstilling, mot all makt overhodet. På den måten ville de skape kaos og anarki. De gikk til og med så langt som til å sabotere kommunikasjoner og transport. På den måten håpet de å redde sin egen lille klikk ved å rette slaget mot det store flertallet av massene og kadrene, istedet for å rette slaget mot den lille klikken gjennom å forene seg med det store flertallet, slik Maos oppfordring var.

4. og 5. januar tok de revolusjonære over de store dagsavisene i Shanghai. De fikk høve til å spre sin propaganda til folket i Shanghai og avsløre alle revisjonistene i ledende stilling-

er som ennå ikke var styrtet. Neste steg var å ta kontrollen over jernbaner, vann og elektrisitet samt over bankene. Revisjonistenes håp om å lamme Shanghai ble gjort til skamme. Byens partikomité og bystyret ble avsatt. I denne desperate situasjonen forsøkte den å vende endel arbeidere vekk fra revolusjonen ved å utbetale enorme »bonuser» som de påstod arbeiderne hadde til gode. En hel del folk ble også sendt ut på »shoppingturer» over hele Kina.

Arbeiderne og rødegardistene satte opp et »utøvende hovedkvarter». Oppgava var først og fremst å avsløre revisjonistenes økonomisme og få arbeiderne til å vende tilbake til arbeidet. Samtidig ble man nødt til å mobilisere folk for å holde kommunikasjonene i

gang. Studentene og arbeiderne arbeidet ofte 24 timer om dagen flere dager i trekk. 9. januar utarbeidet de en »viktig oppfordring», som manet folk til kamp mot økonomismen og henstilte til befolkninga om aktivt å støtte rebellenes hovedkvarter. Dette hovedkvarteret representerte i januar mer enn 1 million arbeidere og studenter.

Det nye proletariske maktorganet, den såkalte trippelalliansen, ble oppretta overalt i Kina da de revolusjonære masseorganisasjonene hadde oppnådd enhet seg imellom, den lokale revisjonistklikken var avslørt og kadrene vurdert. Trippelalliansen består av representanter fra Frigjøringshæren, fra de revolusjonære masseorganisasjonene og partikadre som har vist å være revolusjonen tro og har rettet på sine feil. En slik trippelalliansen ble opprettet i Shanghai for første gang i februar 1967. Innen ett og et halvt år var trippelallianser opprettet over hele Kina unntatt i Taiwan.

TO LINJER

Fra april til september ble kritikken mot Liu Shao-chi intensivert. Det skjedde etter at mange av hans tilhengere hadde forsøkt å gjenopprette revisjonistenes anseelse under den såkalte høyre-vinden i februar-mars. Borgerlige og revisjonistiske iakttakere har framstilt kampen mellom Mao Tsetung og Liu Shao-chi ikke som en kamp mellom to linjer, men som en kamp mellom to maktlystne despoter. Hvordan er det med dette i virkeligheten? Sto kampen, som raste intens over hele Kina og samlet mer enn 95 % av folket bak Mao Tsetung, mellom »revolusjonsromantikeren Mao, som kjente seg moralsk og intellektuelt underlegen den praktiske anlagte Liu Shao-chi»? Var det en kamp som helst må forklares på psykologiske vendinger?

Sjøløst ikke. Å framstille kampen slik er bare en måte å skjule og tilsløre det politis-

ke innholdet i hva Mao Tsetung og Liu Shao-chi stod for. Det kampen egentlig gjaldt, var om Kina skulle fortsette på den sosialistiske vegen, eller om det skulle orientere seg i samme retning som Jugoslavia, Sovjetunionen og Østeuropa, med gjeninnføring av kapitalismen som uungåelig følge. Mao Tsetung gikk inn for den sosialistiske vegen og Liu Shao-chi gikk inn for den kapitalistiske, akkurat som Krustsjov hadde gjort i Sovjetunionen. Derfor ble Liu Shao-chi kalt »Kinas Krustsjov». Hvordan ytret så Lius revisjonisme seg?

Etter seieren over den japanske imperialismen gikk Liu Shao-chi inn for forsoning med Chiang Kai-shek og kalte ham for »Kinas redning». Han så helt bort fra det faktum at Chiang Kai-shek var storgodseierens og storborgerskapets politiske representant og at hans hensikt var å opprette borgerskapets diktatur i Kina. Det kinesiske folket hadde på denne tida en folkehær som bestod av 1 200 000 mann og hadde opprettet folkemakt i områder med mer enn 130 millioner mennesker. Liu slo til lyd for at de befrie områdene skulle gis over til storgodseierne og t partiet burde »opphøre med sin direkte edelse av de væpna styrkene, som heller bør tilles under forsvarsministeriets enhetlige ledelse» (dvs. Kuomintang's forsvarsministerium). Denne revisjonistiske linja var en internasjonal foreteelse etter andre verdenskrig. Historia har ugjenkallelig stemplet den som feilaktig. F. eks. overlot Thorez i Frankrike og Togliatti i Italia sine våpen og gikk inn for klassesamarbeid.

Men i Kina fulgte ikke KKP Lius linje. Man fulgte den linja Mao Tsetung sto som fremste talsmann for. Ikke noe av det folket hadde tilkjempet seg i kamp skulle avhendes. Ingen våpen skulle overlates til Chiang Kai-shek. Det Mao forsvarte var folkets sjølsagte rett til å forsvare seg mot borgerlig undertrykkelse og den like sjølsagte retten til å ta makta fra undertrykkerne. I løpet av fire år hadde da også det kinesiske folket ettertrykkelig bevist hvilken linje som var den rette da det tok makta i hele Kina.

I den nydemokratiske etappen engasjerte Liu seg for å befeste dette systemet. Han ville at det kinesiske borgerskapet ikke skulle oppheves som klasse, men tvert i mot utvide sin virksomhet etter hvert og til sist ta makta fra proletariatet! Han snakket i det vide og det brede om at »i Kina finnes det ikke for mye kapitalisme, men for lite» og at »det er nødvendig å utvikle kapitalistisk utsging, slik utsging er progressiv». (Patriotism or national betrayal, Peking Review 15/67). Den kritikken som ble rettet mot ham, fikk ham til å gå litt stillere i dørene og istedet oppfinne en egen sort »sosialisme».

»Nå i den nydemokratiske etappen kan dere kapitalister gi deres initiativ fritt spillerom. Og hva skal dere gjøre i framtida under overgangen til sosialismen? Da jeg sist snakket med herr Sung Fei-ching (Sung Fei-ching var en fanatisk kontrarevolusjonær kapitalist som seinere rømte utenlands – Red.) sa jeg: »De driver nå bare en fabrikk. I framtida kommer De til å kunne drive to, tre ... åtte fabrikker. Når landet går over til sosialismen kan De på statens anmodning overlate fabrikken til den, eller staten kommer til å kjøpe dem. Om staten for øyeblikket ikke har penger kan den by fram obligasjoner. Deretter kommer staten framleis til å betro Dem ledelsen av åtte fabrikker og De vil framleis være direktør, men nå direktør for statlige fabrikker. Ettersom De er kvalifisert kommer De til å bli betrodd ledelsen av ytterligere åtte fabrikker, tilsammen vil De bli betrodd ledelsen av seksten fabrikker. Deres lønn kommer ikke til å bli mindre, men større, men De må lede dem bra! Vil De gjøre dette? Herr Sung sa: »Naturligvis vil jeg det!» Dere vil bli innkalt til et møte for å diskutere hvordan overgangen til sosialismen skal gjennomføres. Dere vil sikkert ikke rynke panna, men vil komme til møtet med lysende ansikter.» (Sittet etter »Den sosialistiske eller den kapitalistiske vegen», Göteborg 1968, s. 7)

Hvilken kapitalist vil ikke være med på en slik sosialisme! Samtidig som han ville utbre

kapitalismen, gikk Liu Shao-chi imot sosialismens utbredelse. Han gikk aktivt inn for å oppløse jordbrukskooperativene på landsbygda og var ansvarlig for at 200 000 ble oppløst. I stedet ville han utvikle rikbondeøkonomien på landsbygda. Han ønsket frihet for å ansette jordbruksarbeidere og frihet for privat jordbruk. Dette ville ha ført til at massene av landbefolkninga sank ned i fattigdom og kom under herredømmet til et fåtall rikfolk. Men Liu Shao-chi fablet om at først når 80 % av bondefamiliene hadde tre hester og en plog, kunne det bli tale om kollektivisering.

Etter at den sosialistiske omdanninga var gjennomført i det store og hele i 1956, spredde Liu Shao-chi myten om at klassekampen nærmest var død. Med slikt snakk ville han skaffe seg ro og fred til å forberede motangrepet på den seirende proletære linja. Ved Lushan-møtet i 1959 støtte han Peng Teh-huai, og arbeidet for å få han gjeninnsatt etter at han var avsatt. Det mislyktes, men Liu ga seg i kast med å gjeninnføre kapitalismen på landsbygda. Han ville at de private jordlappene skulle utvides, de lokale markeder skulle slås sammen til et nasjonalt marked, antallet private småforetak skulle økes og et system med bonus og materielle stimulanser utvikles.

Internasjonalt ville han at hjelpen til de nasjonale frigjøringsrørslene skulle skjæres ned. Det er ikke noe overraskende i hans »råd» til Burmas kommunistiske parti om å legge ned våpnene og innstille kampen: »Dere klarer dere uten våpen, dere kan grave dem ned eller omorganisere deres tropper til å gå inn i det nasjonale forsvaret.» (Den sosialistiske eller kapitalistiske vegen?) Liu ville også at Kina skulle nærme seg USA og Sovjetunionen (og dette på et tidspunkt da disse maktene hadde begynt sitt samarbeid for å dele verden mellom seg!) Revisjonistene i Østeuropa har mange ganger gitt uttrykk for hvem de støtter og solidariserer seg med av Liu Shao-chi og Mao Tsetung. Liu Shao-chi er en klassebror. Ikke bare til revisjonistene, men også til USA-imperialistene. USA-imperialismens syn har nylig blitt ført ut av Doak Barnett:

»Disse personer (Liu Shao-chi og hans folk – Red.), som utvilsomt står sterkest blant Kinas økonomiske administratorer, teknokrater og spesialister av alle slag, stiller seg skeptisk til visjonære »oppsving» og ser ut til å representere en relativt pragmatisk, realistisk og moderat politikk.» (Kina etter Mao, WSW, 1968, s. 24.)

Av disse eksemplene på Lius linje siden 1945 ser vi at ved alle viktige vendepunkter i den kinesiske revolusjonen har han forsøkt å skru utviklinga tilbake eller i alle fall å hindre den. Gang på gang har han havnet på fiendesida i den kinesiske klassekampen, og i hvert enkelt tilfelle ville hans linje ført til at kapitalismen fikk fastere mark under føttene. Vi veit også at Mao Tsetung og andre har rettet hard kritikk mot de planer og retningslinjer Liu Shao-chi har ført fram. Vi forstår derfor at alt snakket om »personlig maktkamp i partitoppen» er vissvass.

BEKJEMP EGENINTERESSENE

Fra og med 1968 ble kampanjen tor å »bekjempe egeninteressene og tilbakevise revisjonismen» intensivert. For å befeste revolusjonen var det også nødvendig å forandre menneskenes innstilling til seg sjøl og hverandre og grundig forandre deres ideologi. Kritikken mot vaner og tradisjoner fra det gamle samfunnet må tilslutt omfattes og forstås av hver og en i Kina. Først med framgang i denne oppgava kan det lykkes å gjøre seg av med konservative arbeidsmetoder og overflødig administrasjon. Når denne oppgava er gjennomført med hell vil hver og en ha mulighet til fritt å få utløp for hele sin skaperevne, og produktivkreftene frigjøres fra hemmende innflytelse. Derfor skal hele Kina forvandles til en stor skole for Mao Tsetungs tenkning. Dette var den siste viktige fasen i kulturrevolusjonen, etterat folket var blitt mobilisert mot sine undertrykkere, hadde fjernet dem og opprettet sin egen makt, representert ved

Forts. s. 18.

Rapport fra landsbygda i Albania: Træler i henda - det beste middel mot revisjonisme!

Albania hørte før siste verdenskrig til den fattigste og mest tilbakestående del av Balkanhalvøya. Enhver som i dag besøker Albania, og som også besøker land som den gang lå på omtrent samme nivå, f. eks. Jugoslavia og Hellas, må bli slått av den enestående utvikling dette lille landet med knapt 2 millioner innbyggere har gått gjennom. Til og med borgerlige journalister, utsendt for å skildre Enver Hoxhas »terrorvelde», må innrømme dette framskrittet. Den som krysser grensa mellom Jugoslavia Shqiperia, ørnelandet som albanerne sjøl kaller det, får en synlig bekreftelse på forskjellen mellom et land styrt av byråkrat-kapitalister og utenlandsk monopolkapital, og et land under proletariats diktatur. Den materielle kontrasten kan utmales i det uendelige. Karrige private jordlapper blir avløst av fruktbare jorder med utbygde vanningsanlegg, moderne traktordrift og velholdte kvegflokker.

En ser ikke lenger fillete unger som er nødt til å tigge for å overleve, men reine og sunne unger som ofte hilser besøkende med løfta knyttneve, den velkjente partisanhilsenen. Kontrasten er stor mellom flommen av reklameskilter ved sida av falleferdige leirhytter i Jugoslavia og det albanske folkets paroler og slagord som hyller den sosialistiske framgangen, partiet og Enver Hoxhas ledelse.

I denne artikkelen fra Folkets Albania skriver den norske delegasjonen av marxist-leninister som i sommer gjesta landet, om inntrykkene fra besøkende på den albanske landsbygda. De to første artiklene, som særlig tok opp industrialiseringa, stod i forrige nummer av *Klassekampen*.

STATSBRUK OG KOLLEKTIVBRUK

Statsbruket og kollektivet er typiske for produksjonsforholdene i det albanske jordbruket. Statsbruket var før frigjøringa et italiensk kolonigods, drevet av underbetalte albanske landarbeidere, og på kollektivbruket hadde familiene tidligere dyrket jorda som leilendinger mot å betale halvparten av produksjonen til landeierne.

Overføringa av jorda til folket tok til under krigen etter hvert som folkets frigjøringshær vokste seg sterkere. Dette var også en kamp mot overklassen i landet, borgerskapet og føydalherrene som allierte seg med de italienske og tyske inntrengerne. Under mottoet, jorda til dem som bruker den, blei jorda delt ut av komiteer som de eiendomsløse bønder sjøl oppnevnte.

For de »jordhungrige» bondemassene i Albania var denne fasen, med egne jordstykker til hver familie, nødvendig for oppbygginga av sosialismen. Folket hadde århundrelange tradisjoner i kampen mot kolonisatorer og føydalherrer helt tilbake til middelalderhelten Scanderbeg som mobiliserte bondehærer mot tyrkiske leiesoldater etter velkjente prinsipper for folkekrig, og som delte opp jorda blant de eiendomsløse.

Men et jordbruk grunna på sjølstendige bønder ved sida av en industri der arbeider-

klassen eide produksjonsredskapene i fellesskap, måtte bli en kort overgangsordning. Motsetninga mellom by og land, faren for tilbakevending til kapitalismen kunne bare hindres ved ei parallell utvikling og ved at jorda gradvis blei overført til felleseiendom.

Gjennom kampanjer leda av partiet blei bøndene oppfordra til å slå seg sammen. Denne frivillige kollektiviseringa tok 20 år. Først blei mindre korporasjoner danna ut fra de opprinnelige landsbyer, og så blei disse etter hvert slått sammen til større og større enheter.

Statsbrukene, de som tidligere hadde vært utenlandske storgods, tjente her som mønster for at stordrift og sosialistisk jordbruksproduksjon er mest lønnsomt. De virket som skoler for kollektivbøndene, som mønsterbruk og som forskningssentra for kvegavl og såkorn. Statsbrukene ekspanderte ikke på bekostning av de nasjonale bønder, men gjennom nydyrking av brakklend og drenering av sumper. Det statsbruket vi var på hadde nydyrka jord fra 900 ha til i dag 9 000 ha. Vi så gravemaskiner grøfte ut sumplandet som gikk helt ned til sjøen, der saltet blei vaska ut og gjort til kokesalt.

STATLIG MASKINPARK

Et viktig bindeledd mellom folkets stat og de enkelte kollektiv- og statsbruk er maskin- og traktorstasjonene. Denne statlige maskinpark var nødvendig for å legge om til maskindrift, noe de enkelte bruk ikke sjøl maktet. Før frigjøringa fantes det 30 italiensk-eide traktorer i landet, i dag er det 10 000, som alle administreres av dette statsselskapet og som også eier alle andre større jordbruksmaskiner.

Noe av det siste Stalin advarte mot, var overføring av jordbruksmaskinene til de enkelte bruk i Sovjet. Han så her en fare for tilbakevending til kapitalismen. Krustsjøvs første store forræderi var nettopp å oppløse maskin- og traktorstasjonene.

Albanerne understreka stadig hvor viktig det er at landbruksmaskinene er heile folkets eiendom. De la vekt på at maskin- og traktorarbeiderne ikke bare skulle være dyktige teknikere, men også høyt skolerte politiske kadre. Disse arbeiderne er med på å høyne det politiske nivå på landsbygda og formidler nye ideer og impulser til bøndene. Gjennom maskin- og traktorstasjonene blei grunnen lagt for ei harmonisk utvikling mellom by og land og mellom lavlandet og fjellstrøka.

ENHET MELLOM ARBEIDERE OG BØNDER

Vi opplevde utallige eksempler på kampanjer leda av partiet for å fremme enheten mellom arbeidere og bønder og sveise heile nasjonen sammen. Industriedriftene hadde vennskapskollektivbruk, og arbeiderne hjalp bøndene under den travleste tida i innhøstinga.

På »Mao Tsetung-tekstilfabrikken» fortalte

Kamerat Enver Hoxha i samtale med innbyggerne i en jordskjelvrasket landsby.

FOLKETS ALBANIA 25 ÅR

Den 29. november 1944 gjenerobret albanske partisan-brigader byen Shkodre i den nordre delen av landet. Tre års væpnet kamp mot italienske og tyske fascister var dermed også ført fram til endelig seier. Dette skjedde uten støtte fra andre tropper. Det albanske folkets frigjøring var fullt og helt deres eget verk.

Den 29. november i år markerer altså 25-årsdagen for seieren over fascisme og fremmede okkuperanter. Den samme datoen betegner samtidig det første store steget i den sosialistiske forvandlingen av hele det albanske samfunnet. Ledet av Albanias kommunistparti, Arbeidets Parti og dets formann Enver Hoxha, har landets arbeidere og bønder bygd opp Albania fra å være en fattig jordbruksnasjon til å bli et land med et mekanisert jordbruk og en godt utbyggt, moderne industri.

Arbeidets Parti har helt fra det ble startet i 1941 trofast forsvart marxismen-leninismens revolusjonære prinsipper. Kampen mot revisjonismen ble særlig viktig etter Krustsjøvs maktovertakelse i Sovjet. Dette har vært en kamp mot de krefter i landet som ville gjenopprette kapitalismen, en kamp

mot titoistenes væpnede overgrep og en kamp mot Kreml-klikkens forsøk på å forvandle Albania til et lydrike. Denne kampen har også lyktes. Det albanske folket har sikret sin selvstendighet og uavhengighet, det har styrket proletariats diktatur over folkets fiender.

Hva kan norske marxist-leninister lære av Albanias nyere historie?

Vår oppgave som kommunister er å studere verden med ett mål for øye: å forandre den. Det Albania har vist oss er at det er mulig for folket i et lite land, som er omgitt av fiender, å styrte den herskende klassen og bygge sosialismen under proletariats diktatur.

Arbeidets Parti hadde da det ledet an i motstandskampen bare 200 medlemmer, i sluttfasen var medlemstallet kommet opp i nærmere 3000. Likevel lyktes det i å føre folket fram til seier. Viktigere enn et stort medlemstall var det at partiet førte en marxist-leninistisk linje, at det hadde en offervillig kader som vant det arbeidende folkets tillit. Derfor kunne det også seire, og lede utviklingen av et Albania som i dag, med Mao Tsetungs ord, er sosialismens fyrtårn i Europa.

arbeiderne at de hadde oppnevnt kontrollkommisjoner som reiste ut til kollektivene for å undersøke forholda når bomullen ikke var av så god kvalitet som ønska. Gjennom stadige kontroller, hjelp og korrigerende, hadde de oppnådd gode resultater.

Enheten mellom by og landsbygd blei også gjennomført ved frivillige arbeidsbrigader av ungdom fra heile landet. Vi besøkte flere slike leire, bl. a. en der ungdommen jobba entusiastisk med å planere ut terrasser for appelsindyrking. Det blei framheva at denne formen for nydyrking egentlig kunne vært gjort mer effektiv ved bruk av maskiner og fagfolk. Men det viktigste var å sveise sammen ungdommen fra alle kanter av landet, drive studier i marxismen-leninismen, og ved å la dem arbeide med jorda sjøl, lære dem å bli glad i landet sitt. »Træler i henda er det beste middel i kampen mot revisjonismen», blei vi fortalt.

STORE SOSIALE FRAMSTEG

For de 12 000 bøndene på det kollektivbruket vi besøkte, hadde årene etter krigen vært en eventyrlig utvikling, noe de stadig stolt fortalte om. Før i tida hadde malaria vært en av de verste folkesjukdommer i området, og legebehovet var dårlig dekket. Nå hadde de et moderne sjukehus og hver av de 8 sektorer som kollektivet var delt inn i, hadde egen sjukestue og fødeheim med lege og sjukepleiere. Uten om dette hadde hver av

sektorene 8-årig folkeskole, barnehage, idrettsplass, butikk, kantine, folkebad og kulturhus med TV, kino, teater og møtesal. Alt dette fantes også i større målestokk i hovedsentret, som i tillegg hadde gymnaser, bibliotek, tannlege og kveldsskole for voksne.

Statsbruket var også delt i sektorer, men der var disse spesialiserte enheter for henholdsvis mais, hvete, bomull, frukt, grønnsaker eller mjølkeproduksjon. Produksjonen gikk først og fremst til de store byene, til eksport og industriell foredling. Kollektivbruket var sjølforsynt med matvarer og var garantert avsetning på alle produkter til faste priser, uansett kvantum og sesong. Bøndene på statsbruket hadde fast lønn som i industrien, mens på kollektiver blei overskuddet fordelt mellom bøndene etter antall arbeidsdager. I tillegg hadde kollektivbøndene hver si ku og egen hage på ett mål til supplering for familiehusholdninga.

Arbeidstid og sosiale forhold var de samme for bønder og industriarbeidere: 8 timers arbeidsdag – uten overtid, fritt helsestett, lønn under sjukdom, lønn under svangerskap og barnehager. Pensjonsalderen lå på 60 år for menn og 55 år for kvinner, med fra 80 - 100 % av lønna i pensjon, alt etter hvor mange år folk hadde jobba.

NORTRASHIP

STORSVINDEL OG UTBYTTING

Forts. fra s. 11

derske handlemåte da det aksepterte statens utspill etter krigen. Eller så førte Sønsteby sjøfolkene og flertallet av Sjømannsforbundets Hovedstyre bak lyset under krigen, da det ble sendt ut beskjed om at pengene ville bli utbetalt ved krigens slutt.

I følge de tall som ble offentliggjort da saken om Nortraships hemmelige fond ble tatt opp etter krigen, ble det under krigen innbetalt ca. 140 millioner til fondet. Etter som det ikke har vært offentliggjort noen offisielle regnskaper, er det umulig å vite hvor meget som ble utbetalt til rederne under krigen, og hvor mye sjøfolkene egentlig skulle hatt. Omlag 100 mill. var alt brukt til krigstilskott og hyretillegg som sjøfolkene kjempet gjennom under krigen, hvilket altså betyr at tilleggene som sjøfolkene kjempet gjennom ble utbetalt av deres egen opparbeidete lønn! Ved slutten av krigen var det bare 43,7 mill. kroner igjen på fondet, og kampen begynte: hvem skulle ha pengene – staten eller sjøfolkene?

I et intervju med Morgenbladet 13. februar 1969 sier skipsreder Øivind Lorentzen:

»... etter krigen var jeg enig i å gjøre som man gjorde i Danmark, gi en sum penger til sjøfolkene i tillegg til deres krigshyre. Det var visse problemer, konsekvensen i Danmark var såvidt jeg hørte at en stor del av sjøfolkene gikk i land for å ha glede av sine penger. Vi trengte å seile da krigen sluttet, og hadde vi utbetalt flere tusen kroner til hver mann risikerte vi at vi ikke fikk skipene bemannet.»

Staten fryktet sikkert det samme og kom

med forslag om at pengene skulle gå inn i et »Sjømennenes pensjonsfond», hvilket de fikk full støtte for fra ledelsen i sjømannsorganisasjonene. Og selvsagt var det nødvendig med et slikt pensjonsfond for krigsskadde sjøfolk, for koner og barn til krigsforliste, men utgiftene til dette skulle bæres av staten, ikke av sjøfolkene oppsparte krigsrisikotillegg. Men slik ble det altså ikke, og i de forslag til vedtekter for fondet som ble lagt fram, heter det i § 3, pkt. 1: »Fondets midler anbringes etter de regler som gjelder for umyndiges midler,» og i kommentarene til § 5, pkt. 1: »Etter forslaget har ingen juridiske krav på bidrag fra fondet, og det er styret som avgjør i det enkelte tilfelle innenfor vedtektene om stønad skal ytes.»

Reaksjonen fra sjøfolkene uteble selvsagt ikke. Det ble nedsatt aksjonsutvalg 37 forskjellige steder i landet, og et hovedaksjonsutvalg med 10 medlemmer for å få utbetalt de penger sjøfolkene hadde rettmessig krav på. Bevegelsen ble både skriftlig og økonomisk støttet av 16 000 sjøfolk, men om mottagelsen i Sjømannsforbundet og »Arbeiderpressen» forteller en artikkel av Ingvald Hauge i Arbeiderbladet våren 1948:

»Det er således ikke manglende opplysninger om fondets tilblivelse som er årsaken til den såkalte aksjonskomiteen i Oslo, men en renheklet kommunistisk manøvre for å skaffe seg et springbrett til angrep på Sjømannsforbundet og dets ledelse.» – »Denne kombinasjon av veldedighet og fraksjonsmakeri virker usmakelig. Det er en stygg speku-

lasjon i folks vilje til å hjelpe sjøfolk som har det vanskelig, for å fremme politiske parti-egoistiske formål.»

Aksjonsutvalget ville gå til rettsak mot staten, men staten sørget for å kjøre forslaget gjennom i Stortinget lenge før rettsaken kom opp, for dermed å binde retten, Nortraships sjømannsfond var dermed »lovlig» opprettet.

Av fondet er det i tida fra 1949 til 1968 utbetalt ca. 39 mill. kroner. Nå gjenstår ca. 28 mill. kroner, og staten har forsynt seg vel av sjømennenes hyrer: først ble 600 000 kr. tatt fra fondet for å dekke renteutgifter (som staten egentlig plikter å dekke) til sjøfolkene tvungne og frivillige sparing under krigen. Dermed ble det tatt 3 mill. fra fondet for å dekke administrasjonsutgiftene for fondet. I alt altså godt over 3,5 mill. kroner.

Slik har klassestaten ment å »gjøre opp» med sjøfolkene. Når det gjelder rederne står iallfall noe av »oppgjøret» å lese i Stortingsmelding nr. 76 (1963/64) »Om Nortraships forretningsmessige avvikling og erstatningsoppgjør med rederne.» Her viser det seg at staten har betalt ut over 3 milliarder kroner til rederne i erstatninger for bl. a. tap av skip som forliste under krigen, og dessuten for skip som tyskerne beslagla – penger som skulle vært betalt av tyskerne. Fordi regjeringa i tida 1939-40 hadde fastsatt bestemte maksimalfrakter, ble det også utbetalt 12 mill. kroner. Dette ble begrunnet med at enkelte redere dengang muligens ikke hadde fått utnyttet de høye krigsfraktene fullt ut.

Etter at rederne hadde fått sitt var det igjen et overskudd på vel 818 mill. kroner, men heller ikke særlig meget av dette kom sjøfolkene direkte til gode. 133 mill. ble avsatt til sjømannsutdanning, hvilket var nødvendig for at rederne som »trengte å seile» skulle få »bemannet skipene» – og 17 mill. gikk til »velferdsvirksomhet», men mesteparten ble brukt til å dekke de utgifter som staten og rederne hadde hatt i London under krigen.

Takket være sjøfolks slit med livet som innsats, gikk altså Nortraship med et enormt overskudd. Men krigsseilerne fikk ikke noen del av dette overskuddet. De pengene tok rederne og staten. Ja til og med den delen av sjøfolkene lønn som skulle utbetales etter krigen, ble tatt av staten for å slippe utgifter til sosiale tiltak for krigsseilerne og deres etterlatte.

Historien om Nortraship er historien om hvordan rederne, med støtte av den norske klassestaten og pampene i sjømannsforbund-

det, greidde å svindle sjøfolkene for gigantiske summer. Sjøfolkene risikerte helse og liv for usle hyrer, ble forespeilet belønning og bedre tider når det hele var over – og ble grundig snytt.

Rederne skodde seg, da som nå. Medhjelpene var de samme, da som nå: den norske klassestaten og pampene i sjømannsforbundet. Utbyttinga av sjøfolkene arbeidskraft har ikke minket, den er tvert imot blitt effektivisert, og Sjømannsforbundets holdning og side i klassekampen er kommet enda klarere fram. Fremdeles blir sjøfolk avspist med hyrer, overtidsbetaling, feriegodtgjørelse og andre sosiale rettigheter som må betraktes som en hån, og som selv ikke de mest korrupte forbundspampene som representerer arbeiderne i land ville våget å gå med på.

Selv om pengene i det hemmelige fondet bare er småpenger mot hva krigsseilerne ellers er blitt snytt for, må sjøfolkene nå gå til kamp under parolen: FULL UTBETALING AV DET HEMMELIGE FONDET TIL KRIGSSEILERNE!

Men kampen stopper ikke her. Nortraship er bare et grelt og blodig bevis og eksempel på kapitalistisk utbytting og svindel – en politikk som har fortsatt og utviklet seg etter krigen, og som Norsk Sjømannsforbund har sin store del i. Kampen for et rettferdig oppgjør blir derfor både en kamp mot rederne, staten – og pampene i Sjømannsforbundet.

sviket i hovedsak fullført, sjøl om det varte heilt til 1946 for det nye Norges Idrettsforbund ble formelt stifta.

LÆRDOMMER.

Arbeideridrettsfronten var solid forankra i i massestøtte på grunnplanet. Dette gjorde jobben vanskeligere for Lie, Hofmo og andre sosialdemokratiske borger-agenter. Det tvang dem til å ta ei »venstre»-linje for at ikke massene skulle gjennomskue dem. Men mens de preikte klassekamp, praktiserte de klassesamarbeid. Taktikken er fortsatt velkjent: Sosialdemokratiet strekker seg tilsynelatende ut mot venstre for å fange opp og nøytralisere det revolusjonære oppsvinget.

I dag er vi på nytt inne i ei tid med stadig skjerping av klassekampen. Vi ser også begynnelsen på et nytt revolusjonært oppsving. Men utviklinga har ennå ikke kommet så langt at det er aktuelt med organisert fraksjonsvirksomhet i idrettsorganisasjonen. Likevel bør progressive idrettsfolk ta kontakt med hverandre. Det bør søke støtte grunnplanet for å protestere mot nye reaksjonære framstøt som sikkert vil komme fra ledelsens side.

Men det er ytterst viktig at sjøl en så beskjeden spire til et idrettsfrontarbeid heilt fra begynnelsen av tar opp og bygger på massenes spontane krav. Det var de menige arbeider-idrettsfolka som i 20- og 30-åra holdt fast ved klassegrunnlaget for AIF, og så lenge de hadde støtte av et revolusjonært kommunistparti med ei korrekt oppfatning av meninga blant massene, var deres linje uangripelig. Først da det lyktes å skille massene fra deres organiserte fortropp, partiet, kunne de sosialdemokratiske agentene vinne fram med sin borgerlige »forsoningspolitikk».

IDRETT OG KLASSEKAMP

Forts. fra siste side

gå inn i ledelsen for AIF. Mitt mål var fra første stund å søke og stoppe den kommunistiske infiltrasjon. For det andre hadde jeg til hensikt å gjøre AIF så sterkt at man kunne komme på talefot med LF og igjen få brakt i stand en enhet av norske idrettsmenn på betingelse av at Idrettsforbundet og idrettslagene holdt seg politisk nøytrale. Takket vær dyktige medarbeidere hadde jeg, da jeg gikk av som formann i 1935, på det nærmeste nådd mine to mål».

Dette er reine ord for penga. Lie skamma seg ikke for å skryte av sin innsats for den forædelske linja for »forsoning» med borgerskapet. Påstanden om »kommunistisk infiltrasjon» tjente bare til å maskere og rettferdiggjøre Lies egen usle anti-kommunistiske, ja, pro-borgerlige, infiltrasjon i AIF.

Men blant AIF-medlemmer på grunnplanet var det sterk motstand mot tanken på samling

med LF – erkefienden. Lie måtte derfor gå varsomt fram og late som han var tilhenger av en arbeideridrett i klassekampens tjeneste. En sosialist i ord som er forræder i handling, en sleip renegat fra sosialismen uten høyere mål enn å bli anerkjent av LF og utbytterklassen i det heile.

Motsetninga mellom AIF og Kampforbundet for Rød Sportsenhet kom i bakgrunnen da fascismen styrka sin stilling først i

30-åra. Etter at Hitler hadde tatt makta i Tyskland tvang tanken om en enhetsfront mot fascismen seg fram. Det var nødvendig å samle kreftene. Den norske arbeideridrettsfronten ble samla alt i 1934. Lies munnsværsosialisme førte i den nye situasjonen til forsoning med RSI og i neste omgang med Kampforbundet. I 1936 var det enighet om aksjonen mot Hitlers Berlin-olympiade og for Folke-olympiaden i Barcelona. Lie og hans nærmeste menn hadde likevel ikke annet i tankene enn »forsoning» med LF. Den ble gjennomført i to etapper: Med DNA i regjeringsstilling ble det nedsatt en statlig komité for å forberede samlinga. Det førte i første omgang bare til »idrettsforliket»: Konkurransforbudet mellom LF og AIF ble oppheva. Samtidig kom den første statsstøtta til AIF som sukkerglasur på et vedtak mange medlemmer fant usmakelig.

Først i 1939 torde forræderne å fullføre sitt svik. På landsmøtet fremma Lies etterfølger som formann, Rolf Hofmo, forslaget om samling med LF. Det møtte sterk motstand, AIF med sine 120 000 medlemmer hadde arbeida seg fram til å bli nesten like sterk som den gamle fienden. Det klarte utmerket godt å stå på egne bein. Ei prøvevotering ga 77 mot samling og ikke mer enn 92 for. Det var først da Hofmo stilte kabinettsspørsmål på saka at flertallet ble mer solid: 121 mot 48. Med dette vedtaket var

arbeidskamerater. Folket tør ikke en gang legge klagene sine åpent fram for hverandre. Så lenge enkelte nærmest kappes om å gå ledelsens ærend flittigst, blir folk gående og skule til hverandre, i stedet for å samle seg til kamp for krava sine.

Ledelsen må selvsagt ta skylda også for disse forholda. Det er dem som kynisk har utnyttet arbeidsmangelen i distriktet til å framelske klassesamarbeid og sette arbeidsfolka opp mot hverandre. Splitt og hersk – det er en gammel oppskrift. Det finnes en klubb i Arbeidsmandsforbundet på stedet, men den har hittil ikke makta å samle folk om aksjoner for å tvinge igjennom bedre arbeidsforhold. Her mer enn mange andre steder trenger arbeidsfolk altså en politisk bevis-

GRUVESPEKULASJON PÅ FINNMARKSVIDDA

Forts. fra s. 7

Bedriftsledelsen liker sjølsagt ikke at folka klager over forholda. Og i et distrikt med stor rift om jobbene er det ikke bra å stikke seg ut med »kravmentalitet» for en arbeider. Det vil være lett for ledelsen å erstatte »brysomme» folk med mer føyelige. Derfor blir det til at ingen har turt å ta opp arbeidskameratenes klager for ledelsen, sjøl om misnøyen er stor. Enkelte er ute etter å sikre seg en fast jobb i gruva når drifta kommer i gang. Dette mener de de kan oppnå ved å vise seg som »rimelige» klassesamarbeidere nå i anleggstida. Slikt skaper sjølsagt dårlige forhold mellom 18

GJELDSVIK-KOMITEEN PRØVES PÅ »KATTA»

Forts. fra s. 13

tiene fremmer dette lureriet. Men elevene og lærerne som får kjenne »reformene» på kroppen, og arbeidsfolk, som får bære de økono-

st fortropp som kan hjelpe dem med å slutte seg sammen til kamp mot kapitalistenes nådeløse utbytting. Dersom den fortsetter i samme spor som til nå, vil det sikkert ikke ta lang tid før også Biddjovage-arbeiderne går med i kampen for å skape et revolusjonært marxist-leninistisk parti. Bare et slikt parti vil kunne gå i bresjen og vinne fram med krava deres.

miske byrdene, gjennomskuer dette og tar kampen opp. Samtidig som elevene kjemper på Katedralskolen, har lærernes organisasjoner protestert mot 5-dagersuka.

NEI TIL MONOPOLKAPITALENS »SKOLE-REFORMER»!

ELEVER OG LÆRERE! TIL KAMP MOT DEN FASCISTISKE TILSTRAMMINGA AV REGLEMENTENE!

TIL KAMP MOT FEMDAGERSUKA!

ENHET ARBEIDSFOLK-LÆRERE-ELEVER!

I de 10 åra etter revolusjonen på Kuba har forholda der blitt mye diskutert. De reaksjonære verden over har rast mot Castro-regimet, mens progressive folk lenge stort sett stilte seg positivt til det. Men i den siste tida har det kommet viktige tegn til endringer i Kubas politikk. Tilnærminga til Sovjet har endra karakter, slik at muligheten for å føre en uavhengig kubansk politikk har blitt kraftig redusert. Samtidig veit vi at samarbeidet mellom »de nye tsarene i Kreml» og USA-imperialismen blir stadig mer omfattende og åpenlyst. Derfor er det på tide med ei ny vurdering av Kubas stilling i lys av den siste utviklinga, sett fra et marxist-leninistisk synspunkt.

UTENRIKSPOLITIKKEN: FRA SJØLHEVDING TIL UNDERKASTELSE.

Enkelte mener at den kubanske vendinga til ei revisjonistisk, Sovjet-lojal utenrikspolitisk linje var et faktum alt for 4-5 år tilbake. En del forhold kan tyde på det. Castro ble f. eks. tidlig en stor beundrer av erkerevisjo-

10-årsjubileum i januar i år, gjorde han for første gang et stort nummer av slike takksigelser. Siden har det fortsatt. I april blei det stifta ei offisiell vennskapsforening mellom Sovjet og Kuba. Castro og flere viktige toppfolk var til stede under høytideligheten, som blei feira til »ære» for Lenins 99-årsdag! Men det klareste uttrykket for vendinga til ei revisjonistisk linje var talen den kubanske minister Carlos Rafael Rodriguez holdt på revisjonist-KP-konferansen i Moskva i juni.

Midt under Sovjets angrep mot Kinas grenser lovt Kuba her: »I enhver avgjørende konfrontasjon – enten det gjelder Sovjets tiltak mot faren for at imperialistiske manøvrer kan rive medlemmer løs fra sosialistblokk, eller aggresjon eller provokasjoner mot Sovjetfolket, hvor de enn kommer fra – vil Kuba ufravikelig bli å finne på USSR's side». Med slike groteske løfter hjelper det lite at Rodriguez' tale i den samme talen »tror det er en uheldig formulering» når fellesuttalelsen fra konferansen sier: at »den viktigste forma for samla anti-imperialistisk aksjon fortsatt er kamp-

gelen på slik skolerings er en hovedfeil også innafør byråkratiet. Denne gruppa, sammenraska av gamle KP-revisjonister, småborgerlige elementer og lojale fidelister fra geriljaen i skjønn forening, kunne trengt det framfor noen.

Når det gjelder lønns-systemet er det teorien om ikke-materielle belønninger for ekstra innsats som er offisiell politikk. Her skal bare nevnes det betenkeligste avviket fra denne prinsippielt riktige linja: *Utdannelse* av alle slag premieres konsekvent med høyere lønner. Dette var i og for seg kanskje ikke så galt, hvis ikke teknisk og akademisk utdanna personale fikk såpass *mye* høyere lønner enn vanlige arbeidsfolk. Variasjonene kan være fra 80-90 til 4-500 pesos pr. mnd. – i ekstreme tilfelle opptil 1000 pesos pr. mnd. på samme bedrift. (1 peso er lik 1 us dollar). Det hender riktig nok at administrativt personale som f.eks. avdelingssjefer kan få litt lavere lønn enn fagarbeidere i samme avdeling. Men stort sett er høy utdanning høyt lønna, og dette er sjølsagt en betenkelig tendens når

Arbeiderklassen har ikke sjøl ledelsen over utviklinga på Kuba.

KUBA - REVISJONISMEN

nisten Krustsjov. Ellers har Oscar Zamora, førstesekretæren i Bolivias KP(m-l) fortalt at Castro alt i 1964 tok avstand fra alle de marxist-leninistiske partier og geriljagrupper i Latinamerika. (Opplysningene fra Zamora finnes i SUFs brosjyre »To artikler mot revisjonismen»). Videre er det ei kjent sak at Kuba i lang tid har fått sovjetisk økonomisk hjelp for hundrevis av millioner dollar årlig. Men til tross for dette økonomiske avhengighetsforholdet, var det fortsatt tilbake ganske alvorlige motsetninger mellom Kuba og Sovjet-revisjonistene. Kubanerne prøvde i det lengste å kjøre hardt på sin sjølstendige nasjonale linje. Denne linja hadde trekk av en revisjonisme som lenge sto i motsetning til Sovjets. Dette har kommet fram på flere møter:

Heilt siden først i 60-åra og fram til ganske nylig har Castro holdt tordentaler mot den forræderske sameksistenslinja til de Moskva-tro kommunistpartiene i Latinamerika (LA). Kritikken hans av sovjetisk handel og kreditter til reaksjonære militærdiktaturer i LA har også vært skarp. Og så seint som i januar 1968 tok Castro opp ei stor sak og straffa hardt ei gruppe »mikrofraskjonister» – erke-revisjonistiske og Moskva-tro pampers fra det gamle kubanske KP. Dette var en klar advarsel til Kreml om ikke å prøve seg på »orming» innafra på Kuba. Etter denne serien angrep blei Sovjets ambassadør i Havana kalt heim til Moskva for flere år.

Men i dag er Sovjets mann i Havana for lengst tilbake på plass. Behovet for fortsatt »orming» innafra er vel også redusert etter vendinga i offisiell kubansk politikk. La oss ta noen av de viktigste hendingene:

Lenge viste ikke Castro nevneverdig taknemlighet for Sovjets store økonomiske hjelp. Men i den talen han holdt til revolusjonens

en mot krigstruslen, og for fred i heile verden». Fromme ønsker om hardere tiltak mot imperialismen hjelper lite når man har stilt seg ufravikelig på Kreml-revisjonismens og den fredelige sameksistensens linje. Kubas politikk står i fare for å bli *haleheng* til Sovjets. Etter Rodriguez' tale å dømme, dilter de nå med ville fakter og protester trofast i hælene på sovjet-revisjonismen.

Dette inntrykket styrkes ved det sovjetiske flåtebesøket i Havana i juli. Kubansk presse understreker at dette er et tegn på det »broderlige forhold» mellom de to folk.

Omslaget til rein halehengs-revisjonisme i utenrikspolitikken har gått svært langt. Kamerater som har vært på Kuba nylig kan fortelle at sjøl om Che Guevara fortsatt hylles som helt og forbilde, får en nå inntrykk av at dette bare er »en revolusjon med leppene». Alt tyder nemlig på at kubansk inspirert og støtta gerilja i LA er sterkt på retur. Kampene til Guevara i Bolivia var trolig en døds-kamp, ikke bare for han sjøl, men for heile den anarkistisk prega kubanske revolusjonære linja i LA.

TEGN TIL REVISJONISME I INNENRIKSPOLITIKKEN.

I indre kubansk politikk er tendensen mer uklar. Men noen fakta bør trekkes fram:

Kuba plages av et stort og ofte nesten utrolig rotete byråkrati som ingen avbyråkratiserings-kampanje har fått bukt med. Dette byråkratiet viser tegn til teknokratisk framferd, f. eks. når småbruker-gruppa oppfordres til å gi fra seg jorda si med reint teknisk, ikke politisk begrunnelse. Det siste hadde nok heller ikke nytta, for ideologisk skoleringsarbeid har vært nesten heilt forsømt. Man-

vi husker at folk med slik utdanning utgjør størsteparten av byråkratiet. Det bør riktig nok nevnes at forsynings-situasjonen med streng rasjonering på nesten alt, ikke tillater nevneverdig bedre eller høyere forbruk for folk med store penge-inntekter.

Videre finnes det tegn på at systemet med ikke-materielle belønninger ikke virker som det skulle. Mange folk jobber ikke noe bedre eller hardere bare for å få utmerkelse e. l. Riktignok er det viktige unntak – entusiastiske arbeidere i elite-brigader som gladelig jobber regelmessig 12 timer eller mer i døgnet, uten spesielt gode lønner. Den første tendensen er likevel dominerende. En minister uttalte i fjor at landbruksproduksjonen kunne vært dobla hvis de hadde fått bukt med unødig fravær og slapp arbeidsinnsats. Trolig er det svikten i det grunnleggende studiearbeidet som gjør at de ikke-materielle produksjonspremiene ikke inspirerer til ekstra innsats.

SVIKT I SKOLERINGSARBEIDET

Kubas hovedfeil er særlig at en ikke har »gått infor å stole på egen innsats», som Mao Tsetung sier. Derfor har de blitt bunnløst avhengige av sovjetisk økonomisk hjelp. Dette synspunktet trenger ei viss supplering: Sjøl om Kuba på mange måter er et rikt land, mangler det så å si heilt egne energikilder, både olje, vannkraft og anna. Å stole heilt på egen innsats ville altså bety å vende tilbake til oksekjerra og tredemølla. Vi kunne hevde at linja med egen innsats er riktig uansett, men i Kubas situasjon ville det iallfall ikke nytta å satse på den uten en stor, bunnsolid, ideologisk og praktisk herda kader som Kuba mangla og fortsatt mangler.

For å forstå kader-situasjonen på Kuba er det nødvendig med en kommentar om revolusjonens historie: Den bygde dels på ei lita gruppe – langt fra noen folkehær – gerilja-soldater, derav mange intellektuelle, og dels på en brei, heterogen massebevegelse med front mot et blodig imperialistisk tyranni. Bevegelsen greip derfor langt inn i små- og storborgerskapet. Men enigheten holdt heller ikke da den nye regjeringa etter maktovertakelsen viste ei reformvilje som verken imperialistene eller borgerskapet som gruppe kunne tåle. Frafallet i disse laga var derfor stort, samtidig som de breie folkemassene slutta sterkt opp om den første regjeringa som gjorde noe for å tilfredsstille folkets grunnleggende behov.

Det er sjølsagt viktig med eksproprieringer og andre djuptgripende reformer i jordbruk, skole- og helsestell osv. Likevel må det være feil å tro at en så å si kan »kjøpe seg kader» bare med slike reformer hvis de ikke driver et bevisst og intenst ideologisk skoleringsarbeid. Her har som nevnt den kubanske revolusjonen svikta med å følge opp sine viktige, første landevinninger.

Svikten her tvang først fram alliansen med det gamle revisjonist-KPet, som lenge hadde tatt avstand fra geriljaen, men som iallfall hadde ei godt organisert gruppe folk å tilby revolusjonen etter maktovertakelsen. Seinere har den samme svikten gjort det umulig for en improvisert hastverksrevolusjon som den kubanske å »stole på egen innsats». Dermed fikk den prekære mangelen på energi-kilder

viktige konsekvenser også utenrikspolitisk: For det første en sterk avhengighet av oljelieferandørene – det vil i dag si Sovjet. For det andre gir det den kubanske revolusjonen et »ufullendt» preg. Det er nær sagt som om Nesodden skulle gjort revolusjon uten Oslo. Kuba aleine er mye mer økonomisk sårbart enn f. eks. Kuba pluss Venezuela, som har rike oljekilder. Slik må vi forstå at Castro så lenge, så hardt og så misforstått etter egen oppskrift satsa på *rask* revolusjon i resten av LA. Han prøvde lenge å kjøre et slags »tredje standpunkt»-revolusjonær linje mellom Moskva (!) og Peking – en allianse av progressive folk i »den uavhengige tredje verden», folk som Ben Bella, Nkrumah, Cheddi Jagan, Sukarno, Nasser m. fl. Først da de brysomme »uavhengige» blei »kuppet» vekk etter tur av imperialismen, og Kuba sjøl kom i stadig større avhengighet til Sovjet, kom omslaget til revisjonisme klart fram. I dag er dette klart i hovedsaka, til tross for en del positive trekk ved innenrikspolitikken. De »tredje standpunkt» tid er forbi også her.

Ei anna økonomisk sak som øker avhengigheten til Sovjet er at Kuba ikke har klart å realisere planene – bl. a. med sukkerproduksjonen – som den økonomiske hjelpa tok sikte på. Det høres unektelig søkt ut når Castro skylder på »dårlig organisasjon» for å forklare at sukkerhøsten i 1968 bare blei 4,8 mill. tonn, mot 9 mill. som planlagt. Hvis det skulle stemme, må byråkratiets arbeid ha vært uhyggelig mangelfullt.

TILNÆRMING TIL USA?

Sovjet-revisjonistenes frierier til USA-imperialismen er velkjente. De kubanske lederne har hittil ikke villet være med på noen direkte tilnærming til USA. Men også her er det noe uvisst hva framtida kan bringe: Det finnes sterke kapitalistgrupper på USAs østkyst som nå vil ha opphevd blokaden. De beklager at de ikke kan få noen del i de store kapitalvareinnkjøp Kuba gjør med sovjetisk støtte. Kuba-markedet blir ikke bare liggende brakk for dem, men enda verre: Konkurrenter fra Spania, Japan, England innarbeider seg her og skaffer seg utgangspunkt for videre framstøt i LA.

USAs kapitalist-framstøt vil nok fortsette. Men sjøl om de kubanske lederne har ført en ganske høflig »vente- og se»-politikk mot USA etter at Nixon blei valgt, vil de neppe gå med på noen avgjørende tilnærming i nærmeste framtid.

En slik politikk ville støte på alvorlig motstand fra folket. Det er nemlig et viktig positivt trekk at folkemassene på Kuba er militante, om enn uskolerte *anti-imperialister*. På dette området har alle folk praktisk kjennskap til USA-blokkaden. Mange har også deltatt i kamper eller kampforberedelser mot USA-agenter og lakeier. En Vietnam-demonstrasjon i Havana kan derfor samle nesten halvparten av befolkninga på 2 mill. Sammenlikningsvis mangler vanlige folk i Øst-Europa nesten heilt opplysning om og forståelse for Vietnam. På den anti-imperialistiske fronten bør vi derfor fortsatt stå sammen med de kubanske massene, mens generelle, uforbeholdne støtteerklæringer eller -aksjoner ikke lenger kan komme på tale.

LO-PAMPENES LØNNS»KRAV» VIL REDUSERE LEVESTANDARDEN

Forts. fra s. 4

forslaget ut på at på de arbeidsplassene det eksisterer tariffavtaler mellom NAF og LO og der minst 50 % av arbeidsstokken er organisert i LO, skulle medlemskap i LO bli gjort *obligatorisk* for de øvrige ansatte. Vi har før her i KLASSEKAMPEN ropt et kraftig varsko til dette reaksjonære forslaget. Vi skal derfor bare kort minne om at et slikt forslag, hvis det hadde blitt vedtatt, hadde betydd at *muligheten til å få seg arbeid hadde blitt betinga av medlemskap i LO*. Progressive arbeidere, som på en eller annen måte hadde lagt seg ut med LO-ledelsens reaksjonære politikk, og som av den grunn hadde blitt ekskludert fra organisasjonen, ville altså samtidig miste muligheten til å få seg arbeid! Forslaget om organisasjonsplikt er en ny forræderisk manøver fra LO-toppene for å få kontroll over og undertrykke motstand fra opposisjonelle fagorganiserte.

Hvorfor avviste så NAF LO's forslag? Det er to grunner. For det første fordi NAF på det *nåværende* tidspunkt, med relativt rolige tilstander i arbeidslivet, ikke har noe *umiddelbart* behov for reine fascistiske organisasjonsforhold. Forslaget om organisasjonsplikt er derfor et uttrykk for det faktum at sosialdemokratene har større omsorg for kapitalismens fortsatte eksistens enn kapitalistene

sjøl. De har bedre kontakt med arbeidermassene og vil forberede seg i tide på de kommende stormer i klassekampen.

Den andre grunnen til at forslaget blei avvist av NAF er at det har blitt utvikla en midlertidig motsigelse mellom LO og NAF når det gjelder opprettelse av tariffavtaler på en del utenlandskeide bedrifter. Et eksempel her er forholda på Essos oljeraffineri på Slagentangen der ledelsen har oppretta individuelle »avtaler» (»trynetillegg») med de ansatte. På dette viset har LO blitt *overflødig*, for LO's oppgave består jo hovedsaklig i å opprette *kollektive* avtaler. Men det er vel bare et tidsspørsmål før LO-pampene godkjenner Essos og andres nye lønssystemer.

Revisjonen av Hovedavtalen og LO's representantskapsmøte er nye avsløringer av LO-ledelsens totale forræderi mot den norske arbeiderklassen. For LO kan bli gjenreist som en skikkelig kamporganisasjon, med fullt demokrati innad og med en damphammers effektivitet utad, må LO-pampene brutalt renskes ut av LO. Og for det andre: Skal denne kampen lykkes må det skapes et skikkelig kommunistisk arbeiderparti som kan samordne denne kampen, gi den slagkraft og en korrekt ledelse.

GLINT FRA ARBEIDERBEVEGELSENS HISTORIE

De fleste sportsinteresserte arbeidsfolk forstår reint instinktivt den nære sammenhengen mellom idrett og politikk. Ei masserørsle med så brei oppslutning som den organiserte idretten er en politisk maktfaktor ingen kan overse. Derfor kan og vil den bli trukket inn i den politiske kampen – i klassekampen. For like lite som den kan være »partipolitisk nøytral» kan idretten stå utafor klassekampen. Og det er ingen tvil om at det store flertall av idrettsfolk hører til arbeiderklassen. Det betyr at klasseinteressene deres objektivt sett er på revolusjonens side. Marxist-leninistene ser på dem som en del av »de sanne venner som vi må fylke om oss, slik at vi kan rette slagene mot våre virkelige fiender», slik Mao Tsetung sier.

Men, som også Mao påpeker, kan vi ikke glemme at arbeiderklassens fiender ennå i lang tid vil ha sterk innflytelse, også i organisasjonen til idrettsfolk. Reaksjonære, fascist-sympatiserende idrettsledere er også klar over sin plass i klassekampen. Folk som skipsreder Jan Staubo og fabrikkier Alf Bjercke har flere ganger fått anledning til å vise sin solidaritet med utbytterne verden over. De tvang gjennom tennislandskampen mot fasciststaten Sør-Afrika på Madserud. Politiet – klassestatens voldsapparat – ga dem velvillig hjelp til å slå ned de demonstranter som uttrykte den vanlige mening om arrangementet blant progressiv ungdom og arbeidsfolk.

Dennis Brutus, en av lederne for anti-apartheid-rørsla i idretten, uttrykte nylig sin

avsky for Jan Staubos virke i Olympiakomiteen, der han åpenlyst hadde forsvart Sør-Afrikas Olympiadeltakelse. På liknende vis har det vakt avsky i vide kretser at fabrikkier Bjercke m. fl. fikk pressa gjennom norsk deltaking i EM i Athen, et arrangement som blei en sterk støtte til fascist-juntaens blodige undertrykkelse av det greske folket.

Det er galt å tro at folk som Bjercke og Staubo er isolerte, »uheldige enkelttilfeller». Det er sjølve idrettsorganisasjonene som er bygd opp på en måte som tjener borger-skapets interesser.

Storkapitalens folk sikrer seg f. eks. lett kontrollen over toppledelsen fordi de valgte stillingene er ulønna, slik at det bare er rik-

folk som har råd til å bli valgt. Deretter kan de bruke disse stillingene til støtte for sin egen side i klassekampen. Eksempelvis har de ned DNA-pampenes hjelp fått Norges Idrettsforbunds medlemmer kollektivt innmeldt i Folk og Forsvar, dvs. i den organisasjonen som skal sikre »massestøtte» til en NATO-allianse som er rettet mot de samme massene. På lengre sikt er dette forsøket dømt til å mislykkes. Men for å hindre slike politiske overgrep fra ledelsens side, kreves det likevel en stor, en *klassebevisst*, innsats fra progressive idrettsfolk på grunnplanet. På denne front av klassekampen har vi viktige erfaringer fra den norske arbeiderørslas historie. Arbeidsfolk har stolte tradisjoner å forsvare i kampen mot reaksjonære idrettsledere:

IDRETT OG KLASSEKAMP

ET IDRETTSFORBUND AV STREIKEBRYTERE.

Norges Landsforbund for Idrett (LF) blei starta i 1919 med nærmere 80 000 medlemmer. Fra første stund blei det et redskap til bruk for borgerskapet i datidas skarpe klassekamper. Det blei oppretta med full støtte fra Staten, som logisk nok plasserte det nye våpnet sammen med resten av arsenalet – dvs. i Forsvarsdepartementet. Halvfascistiske offiserer og andre erkereaksjonære elementer fikk snart ei dominerende innflytelse i LF.

Snart blei det klart at ledelsen i LF aktivt støtta »Samfundshjelpen». (»Norges Samfundshjelp» var en halvmilitær, frivillig organisasjon som kom i gang på storborgerlig initiativ i 1920. Hvis ikke borgerstatens voldsapparat viste seg sterkt nok, skulle »Samfundshjelpen» tre støttende til.) Heile idrettslag blei kollektivt innmeldt, og andre lag stilte medlemslister sine til disposisjon. Den »upolitiske» idretten blei en plattform for verving av streikebrytere under flere av de store konfliktene i 20- og 30-åra. Denne tida er full av eksempler på misbruk av det »nøytrale» Landsforbundet i reaksjonens tjeneste: I 1920 sendte f. eks. formannen i den kjente ski- og fotballklubben »Lyn» i Oslo et brev til medlemmene med oppfordring om å gå inn i »Samfundshjelpen». Han benyttet klubbens konvolutter og skreiv sjøl under som klubbformann. Noe seinere, under havnestreiken i 1924, blomstra streikebryteriet i borgerlige idrettsklubber som aldri for. Idrettslag som »KIF» og »Ørnulf» holdt sin beskyttende hand over streikebryterne. Et arti seinere, mens veikonflikten raste i 1932, og under meierikonflikten i Horten i 1933 fortsatte streikebryteriet, og de streikende stempla Landsforbundet som »fascismens stormtropper og Quislings arbeidsplass». I Sarpsborg opptrådte en streikebryter-klubb så provokatorisk at fotballklubben Gleng nekta å spille kretskamp mot dem.

Gjennom heile perioden dominerte borgerskapets representanter i LF-ledelsen. I 1923 veit vi at av 56 personer i ledelsen var det 10 grosserere, 8 offiserer, 6 disponenter, 2 bank-sjefer, 1 skipsreder osv. Bare én av de 56 var arbeider. I 1931 hadde den valgte ledelsen

okt til 73, men fortsatt var det bare en arbeider med. Tallet på grosserere og offiserer hadde derimot okt til henholdsvis 12 og 10.

SPONTAN MOTSTAND BLANT ARBEIDERIDRETTSFOLK.

Særlig blant ungdommen i arbeiderørslas kom det tidlig til motstand mot reaksjonens oppmarsj i idretten. Det blei f. eks. starta reine arbeideridrettslag på Oslo ostkant i 1918 og 1920, lag hvor idretten blei sett som en del av arbeiderklassens kamp. Slike lag blei nektet opptatt i LF. Likevel hadde det spontane arbeidet på grunnplanet alt i 1922 nådd slik styrke at det blei danna en egen *Arbeidernes Idrettsopposisjon* innafor LF. De vanlige arbeideridrettsfolk på stiftelseskonferansen var stort sett stemt for å ta et brudd med LF straks. Men Trygve Lie og andre borgerlige agenter i arbeiderørslas fikk forhindre dette i første omgang. Men en uttalelse som slo fast at den reaksjonære LF-ledelsen mobiliserte idrettsorganisasjonene til streikebryteri klarte Lie & co. ikke å stoppe, det revolusjonære oppsvinget blant massene var for sterkt.

To år seinere kom det uunngåelige bruddet mellom Idrettsopposisjonen og LF. Det blei utløst av den forakt for arbeidsfolk som LF la for dagen etter et bryttestevne som Fagforeningenes IF og Arbeidernes IL arrangerte. Etter stevnet blei flere av deltakerne suspendert, fordi LF meinte det blei »drevet politikk» på stevnet; bryterne hadde nemlig deltatt i et »politisk stevne, med røde flagg og sang av Internasjonales».

Det nye *Arbeidernes Idrettsforbund* (AIF) slutta seg under opprettinga heilt naturlig til den *Røde Sportsinternasjonalen* (RSI), som hadde hovedsete i Moskva. Da LF protesterte mot AIF's »forsøk på å føre tidens sosiale og økonomiske motsetninger inn i idretten», tilspissa forholdet seg mellom de to: I 1925 forbød de to forbundene gjensidig medlemmene sine å delta i stevner det andre forbundet sto for. Klassesplittelsen i idretten var et faktum. Det er avslørende for den rolle sosialdemokraten Trygve Lie seinere spilte at han gikk i passivitet alt i Idrettsopposisjonens tid. Og da AIF kom til, meldte Lie seg inn i LF, fordi han ikke likte at AIF fikk en »så tydelig politisk tendens»!

AIF-parade på Dælenenga idrettsplass i Oslo.

Ved starten i 1924 hadde AIF bare knapt 5000 medlemmer. Men arbeideridrettsfolka på grunnplanet var fulle av entusiasme for det nye forbundet sitt. Samtidig sorga borger-skapet for å holde liv i klassehatet i idretten. LF engasjerte seg som nevnt stadig i streikebryteri og annen arbeiderfiendtlig virksomhet. Det nye forbundet vokste derfor raskt. Medlemstallet blei fordobla på 4 år. Seinere, under den store krisa, vokste det enda raskere på grunn av tilslutning fra de mange arbeidsledige.

ARBEIDERIDRETTSFRONTEN SPLITTES

Klassebevisstheten på grunnplanet i idrettsfronten var altså sterk og velutvikla. Det viser seg også gjennom den sterke stillinga den revolusjonære delen av arbeiderørslas hadde. Det nystifta kommunistpartiet fikk f. eks. både formannen og flertall i styret på AIF's landsmøte i 1926. Kommunistene blei solid representert også i de to følgende åra.

Ei tid var arbeidet til AIF nær sagt et monster på godt enhets-frontarbeid. Kampen mot LF's »upolitiske» borgeridrett for å bygge opp et godt idrettsliv i arbeiderklassens tjeneste samla lenge både revolusjonære og reformister. Men i lengden var det ikke mulig å holde de alvorlige splittelsene i datidas norske arbeiderørslas utafor AIF-arbeidet. Det vakte bekymring i sosialdemokratiet at de revolusjonære gjennom godt og energisk frontarbeid vant slik oppslutning på grunnplanet i AIF. Etter at de hadde konsolidert sin stilling gjennom sammenslutninga mellom Arbeiderpartiet og Sosialdemokratene i 1927, forberedte de motangrep. På samlingskongressen blei det oppslutning om å støtte arbeideridrettsbevegelsen »under forutsetning av at det ny-kommunistiske celle-arbeidet opphørte». Dermed var det blåst klart for sprengning av idrettsfronten. I velkjent stil gikk ledende sosialdemokrater »amok i front-samarbeidet».

I navnet kom kommunisthetsen til å knytte seg til spørsmålet om AIF skulle stå tilslutta den Røde Sportsinternasjonalen. Arbeiderpartifolka la opp til å forfølge suksessen fra 1923-landsmøtet, der de fikk flertall for å gå ut av Komintern. Men RSI hadde sterk sympati blant massene av arbeider-

idrettsfolk. Derfor kunne de ikke gå så direkte til verks. I stedet for å kreve direkte brudd med RSI, blei det foreslått at AIF skulle gå i samarbeid med DNA og LO. Paroler fra RSI som hindra dette samarbeidet skulle avvises. I realiteten var dette ensbetydende med brudd.

Denne linja førte DNA ut på AIF's landsmøte i 1929. De satte i gang en kjempe-mobilisering for å sikre et »pålitelig» flertall på møtet. Trygve Lie gikk over fra LF til AIF bare noen måneder før landsmøtet. Likevel blei han både foreslått til dirigent og innvalgt i styret. DNA-formannen Oscar Torp blei sikra representasjon ved å opprette en »Arbeidernes Roforening» i all hast, bare 14 dager før møtet.

Lie, Torp og andre kjente pamper dreiv beinhard hets mot kommunistene på møtet. Mindretallet sto fast på at AIF skulle være en partilos masseorganisasjon på RSI's klasse-kampplattform. Dette forslaget samla imidlertid bare 55 av 183 stemmer, noe som i første rekke skyldtes sosialdemokratens hets og mobilisering.

Mindretallet fra 1929 danna sin egen revolusjonære idrettsopposisjon innafor AIF etter møtet. De fikk støtte fra RSI, og to år etter kom det til fullt brudd. *Kampforbundet for Røde Sportsenhet* brøyt ut av AIF, og fikk straks oppslutning i arbeiderstrøk i de største byene. Særlig i Bergen og Trondheim sto Kampforbundet sterkt. Etter bare tre års virke hadde Kampforbundet over 6000 medlemmer.

SAMLING OM EN FORRÆDERISK LEDELSE.

På splittelsesmøtet i 1931 blei Trygve Lie valgt til ny formann i AIF. Han har seinere i boka *Oslo-Moskva-London* fortalt nokså åpent om bakgrunnen for sin nye aktivitet i idrettsrørsla. DNA-formannen Oscar Torp var etter hva Lie forteller »heller ingen tilhenger av politisk idrett, men han ga uttrykk for bekymring i anledning kommunistenes innflytelse i arbeideridretten. På den andre side kunne han ikke bestride den store framgang som AIF hadde hatt. Han ba meg derfor

Forts. s. 18.